
FACEBOOK SAMTALER OG VISIONSFOMULERINGER

BRUGERDREVNE INPUTS TIL VISIONSPROCESSEN
I AALBORG KOMMUNES SKOLER

Anders Koed Madsen, Adjunkt, AAU-CPH
Anders Kristian Munk, Lektor, AAU-CPH

Indhold

Kort opsummering af analysen og dens resultater	s. 2
Liste over figurer og tabeller	s. 5

Del I: Introduktion

Facebook i visionsprocessen	s. 7
Sammenhængen mellem rapporten og databasen	s. 9

Del II: Analyse af visionsformuleringer fra Gigantium

Hvad er datagrundlaget?	s. 13
Hvad kigger vi efter: Nøgleord, temagrupper og grænsegængere	s. 20
Hvad var de relevante nøgleord?	s. 22
Hvad var de relevante temagrupper?	s. 25
Hvad var de relevante grænsegængere?	s. 28
At udforske databasen	s. 30
Eksempel 1: Nøgleordet 'Læring'	s. 30
Eksempel 2: Nøgleordet 'Livsduelighed'	s. 33
Eksempel 3: Temagruppen 'Samarbejde, vidensdeling og tværfaglighed'	s. 35
Eksempel 4: Grænsegængerens 'udvikling'	s. 38
Overgang til del III:	s. 41

Del III: Analyse af de åbne facebook samtaler

Hvad er datagrundlaget?	s. 43
Hvad er de interessante samtaler?	S. 47
Om skolens fysiske rammer	s. 47
Om elevansvar	s. 49
Om livsduelighed og samfundskompetencer	s. 51
Om faglighed	s. 53
Om bevægelse	s. 58

Del IV: Afsluttende kommentarer

Rapportens rolle i det videre visionsarbejde	s. 62
--	-------

Kort opsummering af analysen og dens resultater

I forbindelse med Aalborg Kommunes visionsproces for fremtidens folkeskole har vi mellem september 2014 og januar 2015 indsamlet og analyseret visionsrelevante indlæg på skoleforvaltningens facebookside. Analysen falder i to dele:

1. En struktureret analyse og indeksering af de visioner, der blev formuleret af deltagerne på visionsdagen i Gigantium 8 januar 2015.
2. En eksplorativ kortlægning af de temaer, der er blevet knyttet til visionsarbejdet gennem brugernes indlæg og diskussioner i løbet af efteråret 2014.

Baggrund og formål

Forvaltningen har fra visionsprocessens begyndelse haft en ambition om at anvende sociale medier i inddragelsen af folkeskolens aktører og interessenter. Det var derfor på forhånd besluttet at Aalborg Kommunes Skolers facebookside skulle danne rammen om en demokratisk samtale. Det var på den baggrund, at vi blev inddraget. Mens det har været op til forvaltningens medarbejdere at bringe aktører og interessenter i dialog på facebookside, så har det været vores opgave at levere et overblik over, hvad de mange indlæg og kommentarer har drejet sig om.

Det er vigtigt at understrege, at visionsprocessen som sådan er varetaget af konsulentfirmaet Agora. Vi er i den sammenhæng underleverandører til et større arbejde med at inddrage aktører og interessenter i Aalborg i formuleringen af en vision for fremtidens folkeskole. Ansvar for at lede og tilrettelægge denne proces, herunder at forvalte dens resultater, har ligget og ligger fortsat hos Agora og Skoleforvaltningen. Vi betragter med afleveringen af denne rapport og den tilhørende **visionsdatabase** vores bidrag som afsluttet.

Spilleregler

Analysen er udført indenfor følgende rammer, der også har været meldt ud på Facebook fra dataindsamlingens start:

- *Privatliv skal respekteres.* Vi har kun høstet data fra offentligt tilgængelige sider under Aalborg Kommunes Skoler. Her har vi endvidere begrænset os til indlæg og kommentarer, der indeholdt visionsrelevante hashtags. Alle indlæg og kommentarer er så vidt muligt anonymiseret.
- *Ikke en folkeafstemning.* Analysen beskæftiger sig med de visioner for fremtidens folkeskole i Aalborg, der er blevet formuleret på Facebook. Den kan altså ikke sige noget om, hvad et repræsentativt udsnit af borgerne i Aalborg eksempelvis mener om et bestemt spørgsmål.

- *Ikke en erstatning for praksis.* Datagrundlaget giver ikke belæg for at forholde konkret sig til hverdagen i folkeskolen eller tage stilling til det arbejde, der udføres her.

Vores analyse kan bruges til at få overblik over, og finde mønstre i, de visioner, som lærere, pædagoger, ledere, elever og andre i fællesskab har formuleret på Facebook.

Resultater fra visionsdagen i Gigantium

I løbet af 8-9 januar blev der lagt over 900 indlæg på skoleforvaltningens facebookside. Der var i alt overvejende grad tale om visioner, der var formuleret af deltagerne på visionsdagen i Gigantium. Vi har samlet visionerne **her**.

Deltagerne var på forhånd instrueret i at #hashtagge de vigtigste temaer i deres visioner. På baggrund af det materiale er det muligt at opstille nogle kriterier for, hvad der bør være de bærende temaer i en vision for fremtidens folkeskole i Aalborg. Det handler ikke kun om, hvilke temaer der har været de mest populære, men også om hvilke temaer der knyttes til visionen af flest forskellige aktører og i flest forskellige sammenhænge. Tager vi dette i betragtning ender vi med følgende nøgleord, som vi kunne kalde 'visionsrobuste':

ANSVAR	KOMPETENCER	SOCIALT
BEVÆGELSE	LIVSDUELIGHED	TID
DANNELSE	LÆRING	TRIVSEL
FAGLIGHED	MOTIVATION	UDVIKLING
FÆLLESSKAB	SAMARBEJDE	UNDERVISNING

Da disse nøgleord kun i meget begrænset omfang giver mening alene, har vi gjort visionsdatabasen søgbar, således at brugeren nemt kan fremkalde alle de visioner, der eksempelvis handler om både LÆRING og MOTIVATION (eller en hvilken som helst anden brugerdefineret temakombination). Her kan man også filtrere sin søgning på afsendertyper og således nøjes med at fremkalde visioner, der er underskrevet LÆRER, PÆDAGOG eller noget tredje.

Ser vi på, hvordan deltagerne i Gigantium kombinerer temaord i visionsformuleringerne, så bliver det desuden muligt at identificere nogle grupper af temaer, der ofte optræder i relation til hinanden. Her er der 7 større grupperinger omkring **1)** fællesskab, ansvar, dannelse og livsduelighed, **2)** inklusion og rummelighed, **3)** trivsel og motivation, **4)** engagement og inddragelse, **5)** uddannelse og IT, **6)** refleksion og fordybelse, og **7)** samarbejde, vidensdeling og tværfaglighed. Du kan udforske temagrupperne **her**.

Endelig er det muligt at identificere nogle tværgående temaord, der ikke placerer sig entydigt i én af de tematiske grupperinger, men anvendes på tværs. Det drejer sig blandt andet om FAGLIGHED, TID, BEVÆGELSE, KOMPETENCER, UDVIKLING og EVALUERING, der alle knyttes til et bredt udsnit af andre temaer. Det er vigtigt at være opmærksom på, at dette i nogen tilfælde kan reflektere en form for konsensus, men at det ligeså vel kan skyldes, at temaordene tillægges forskellige meninger i forskellige sammenhænge, eller at der er direkte uenighed om deres anvendelse.

Denne rapport tilbyder kvalitative analyser af nøgleordene 'livsduelighed' og 'læring', temagrupperne om 'samarbejde, videndeling og tværfaglighed' samt det tværgående temaord, 'udvikling'. Disse analyser tjener til inspiration for hvordan arbejdet med databasen kan kvalificere visionsformuleringer om fremtidens skole.

Resultater fra den åbne analyse af samtalerne på Facebook i månederne op til visionsdagen i Gigantium

I løbet af september, oktober, november og december 2014 blev der skrevet over 100 indlæg med over 900 kommentarer om visionsprocessen på Facebook. Dette datamateriale er af en væsentlig mere varieret karakter end de mange visionsformuleringer, der blev produceret i Gigantium. Indlæggene har forskellig længde, nogle kommer fra brugere, andre fra kommunen selv, nogle begynder med et decideret spørgsmål til visionen, andre opstår mere spontant og tilfældigt som en udløber af andre diskussioner.

Det er ikke desto mindre også muligt at finde tematiske mønstre i dette materiale. Her fandt vi interessante og visionsrelevante samtaler om temaer som skolens fysiske rammer, elevansvar, faglighed, bevægelse og samfundskompetencer. Det giver et lidt andet billede end den tematiske analyse af visionsformuleringerne fra Gigantium. Eksempelvis står skolens fysiske rammer ikke nær så centralt i de færdige visionsformuleringer som de har gjort i den åbne samtale på Facebook, der ledte op til visionsdagen. Det kan skyldes mange faktorer, blandt andet at visionsformuleringerne fra Gigantium var resultatet af en styret proces, eller at deltagerne i Gigantium var sammensat anderledes, men det gør det under alle omstændigheder relevant også at tage denne del af analysen i betragtning.

Ligesom i det endelige visionsmateriale er der i temaerne fra den åbne samtale klare forskelle i måden, bestemte emner diskuteres på. Bevægelse bliver således både sat i meget positivt i forbindelse med arbejdet med introverte børn i undervisningen og mere kritisk i forbindelse med en nedprioritering af kernefagligheden.

Endelig giver analysen af den åbne samtale på Facebook også mulighed for at kaste et mere refleksivt blik på den måde selve visionsprocessen har været opfattet og diskuteret. Her bliver arbejdet med visionen uvægerligt tæt forbundet med kontroverserne om den nye folkeskolereform og loven om lærernes arbejdstid.

Analyserne af den åbne samtale på Facebook peger således også på nogle tematikker, der kan være interessant for læseren at forfølge i sit arbejde med databasen.

God læselyst,

Anders Kristian Munk & Anders Koed Madsen

Liste over figurer og tabeller

Figur 1: Databasens interface

Figur 2: Fordelingen af visionsformuleringer på afsendertyper

Figur 3: Hvilke temaer handler visionerne om?

Figur 4: Hvem taler om hvad?

Figur 5: Temaer og temagrupper

Figur 6: Visionsrobuste nøgleord

Figur 7: 7 overordnede tematiske grupperinger (og 5 mindre)

Figur 8: 11 grænsegængere

Figur 9: Hvem taler om hvad (i samtaler på Facebook forud for Gigantiumdagen)?

Figur 10: Temaer og temagrupper (i samtaler på Facebook forud for Gigantiumdagen)?

Figur 11: Temagruppe om skolens fysiske rammer

Figur 12: Temagruppe om elevansvar

Figur 13: Temagruppe om livsduelighed og andre samfundskompetencer

Figur 14: Ego-netværk omkring temaet faglighed

Figur 15: Ego-netværk omkring temaet bevægelse

Tabel 1: Oversigt over baggrund, definitioner, kriterier og datagrundlag for arbejde med nøgleord, temagrupper og grænsegængere.

Tabel 2: De 15 vigtigste nøgleord i det samlede sæt af visionsformuleringer

Tabel 3: Oversigt over temagrupper, deres hashtags og deres indhold

Del I: Introduktion

Facebook i visionsprocessen

Det har været en vigtig del af visionsprocessen at anerkende samtaler på de sociale medier som seriøse inputs til formuleringen af en retning for fremtidens folkeskole i Aalborg. Vi kan se, at sådanne samtaler indeholder gode råd og refleksioner fra personer, der har daglig kontakt med folkeskolen. Forældre, lærere, pædagoger, borgere og interessenter er blot nogle af de grupper, der har givet deres mening til kende om forskellige aspekter af folkeskolen. I det sidste halve år har de bl.a. engageret sig i temaer som skolens fysiske rammer, skemalægning, bevægelse, arbejdstidsforhold og elevansvar. Desuden deltog 1300 ansatte i kommunens skoler i en visionsdag i Gigantium den 8. Januar 2015, hvor en central opgave var at formulere visioner for skolen, konkretisere disse visioner i delmål og uploade dem på kommunens facebookside.

Når vi taler om brugen af Facebook i visionsprocessen er det således disse to typer inputs vi refererer til. Denne rapport giver en oversigt over de vigtigste elementer i begge. For det første leverer den en analyse af de visions- og målformuleringer som ansatte i Aalborg Kommunes skoler uploadede på skoleforvaltningens facebookside under og efter visionsdagen. Denne analyse er suppleret af en **database med et interface**, der giver læseren adgang til at dykke ned i visionsformuleringerne i deres fulde længde. Sammenhængen mellem rapport og database er vigtig og gennemgås nedenfor. For det andet leverer rapporten en analyse af alle visions-relevante samtaler på Aalborg Kommunes Skolers facebooksider fra august 2014 – januar 2015. Resultaterne fra denne del af analysen indgik som en del af oplægget til deltagerne på visionsdagen i Gigantium. Her kan de læses som et supplement til analysen af visionsformuleringerne.

De næste sider vil give et indblik i, hvem der har deltaget i samtalen på Facebook og hvilke perspektiver de har talt fra. Vi vil f.eks. fokusere på hvilke temaer folk har været fælles om at interessere sig for og vi vil se på, om der er forskelle i, hvordan disse temaer omtales af forskellige grupper. Vi vil bl.a. stille følgende spørgsmål: Hvilke temaer blev ofte diskuteret? Hvilke temaer havde interesse på tværs af forskellige grupper? Hvilke temaer

diskuteredes ofte sammen? Hvilke begreber blev diskuteret på forskellige måder i forskellige grupperinger?

Når du læser rapporten, vil det hurtigt blive klart, at det ikke er alle samtaler på Facebook, der ligner den type samtaler, man normalt forsøger at understøtte i inddragende visionsprocesser. Hvor f.eks. et borgermøde ofte ligger op til en struktureret dialog om et foruddefineret emne, har mange samtaler på Facebook karakter af hurtige ytringer, der er motiveret af konkrete hverdagserfaringer og en ledig stund ved tasterne.

Visionsformuleringerne fra Gigantium er naturligvis mere strukturerede, men de er stadig bruger-drevne i den forstand, at det har været op til deltagerne, hvilke temaer de tog op. Deltagerne på visionsdagen har selv kategoriseret deres visioner i temaer ved hjælp af #hashtags.

Denne form for bruger-drevet data spiller sjældent en vigtig rolle i visionsprocesser. Vores håb er at beslutningen om at integrere dem i denne proces i Aalborg kan være en hjælp til at formulere mere robuste og ansvarlige bud på hvordan fremtidens folkeskole skal se ud. Robuste og ansvarlige, fordi sådanne bud vil have rødder i inputs fra et bredt spektrum af aktører og interessenter. Skolen tilskrives helt naturligt forskellig betydning af forskellige personer og faggrupper. Hovedmålet med denne rapport - samt den medfølgende database over visionsformuleringer - er klart. Vi vil gerne skabe et grundlag for at alle disse forskellige stemmer kommer til at spille en rolle i udviklingen af fremtidens folkeskole i Aalborg.

Sammenhængen mellem rapporten og databasen

For at få fuldt udbytte af denne rapport er det helt centralt, at den bruges i kombination med den medfølgende database, der indeholder alle de visionsformuleringer og delmål, der blev produceret af deltagerne på visionsdagen i Gigantium den 8. januar 2015.

Databasen kan tilgås på www.aalborgvisioner.dk

Læseren har således adgang til det komplette datasæt via et interface, der gør det muligt at dykke ned i visionsformuleringerne med forskellige formål for øje. Nedenfor kan du se et screenshot af brugerfladen. I dette eksempel har vi valgt alle de 64 visioner, der omhandler #trivsel og som er støttet af en #lærer.

Søg i visionerne for fremtidens folkeskole i Aalborg

Her kan du søge i de 974 visioner, der blev formuleret og uploadet på Facebook under og efter Gigantiumdagen d.8 januar 2015. Visionernes forfattere har selv forsynet deres tekster med to slags hashtags: tematags, der viser hvad visionerne handler om, og afsendertags, der viser hvilke typer medarbejdere, der har formuleret dem. Når du vælger en kombination af tematags og afsendertags, kalder du de visioner frem, der svarer til dem. Det vil sige, at de viste visioner indeholder alle de tags du har valgt. Hvis der er lagt kommentarer ind til en vision, så kan du klikke på "vis kommentarer" for at se, hvad brugerne har skrevet. Det er som regel her, du finder beskrivelser af de mål, der knytter sig til visionen.

Afsendertags: #lærer x

Tematags: #trivsel x

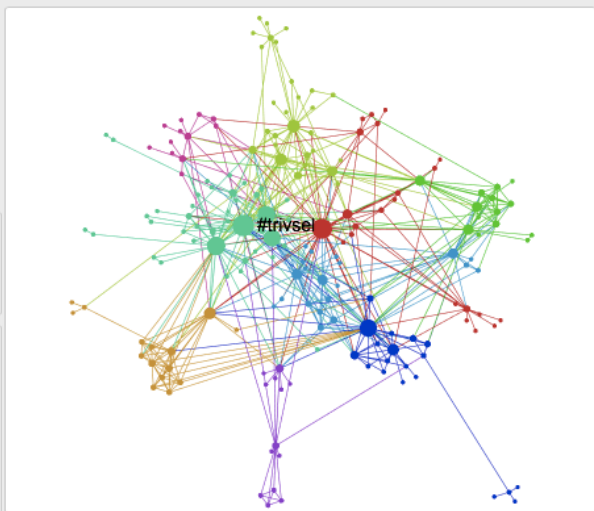
Temagrupper: Vælg en temagruppe...

Grænsegængere: Vælg en grænsegænger...

Viser 64 resultater.

Saml det skrald op du ser_ #fællesskab #trivsel #stolthed #lærere #pædagoger

#bord114 #pædagog #lærer #livsduelighed #ansvar #trivsel #kompetencer #forventningsafstemning #forældre En folkeskole som oser af forskellige faggruppers mange kompetencer. En skole som er med til at uddanne elever som: - trives - oplever anerkendelse/respekt og bliver i stand til at udvise det - er i stand til at tage ansvar for egen læring En skole som forventningsafstemmer mellem skole_DUS og hjem. En skole_ som et kendt for tydelig klasseledelse og engagerede lærere og pædagoger.

Figur 1: Databasens interface

Databasens interface giver brugeren mulighed for at hente bestemte visionsformuleringer og deres delmål frem på skærmen. Dette kan gøres på fire forskellige måder.

For det første kan man vælge at lade databasen returnere alle visionsformuleringer, der omhandler et bestemt tema. Dette gøres helt simpelt ved at vælge et eller flere temaer i den menu, der hedder '**tematags**'. Hvis man f.eks. vælger #trivsel (som i eksemplet ovenfor), vil man se alle visioner, der omhandler trivsel. Tilføjer man #bevægelse, vil man se alle visioner, der *både* omhandler trivsel og bevægelse, osv.

Som et alternativ er det muligt at vælge tematags direkte fra netværket over temaer til højre. Man kan bevæge sig rundt i netværket ved at scrolle med musen. Man vælger et tema ved at klikke på det. På den måde får man også et overblik over relaterede temaer, der kunne være interessante at tilføje til søgningen.

For det andet kan man lade databasen returnere alle visionsformuleringer, der støttes af bestemte afsendertyper. Dette gøres helt simpelt ved at vælge en eller flere afsendertyper i den menu, der hedder '**afsendertags**'. Hvis man vælger #lærer (som i eksemplet ovenfor), vil man se alle visioner støttet af mindst en lærer. Tilføjer man #pædagog, vil man se alle visioner, der er støttet af *både* en lærer og en pædagog osv.

For det tredje kan man lade databasen returnere alle visionsformuleringer, der tilhører en bestemt temagruppe. Der er her tale om større grupperinger af temaer, der har en tendens til at optræde sammen i visionerne (vi gennemgår den konkrete analyse herunder). Man søger på en temagruppe ved at vælge den i menuen '**temagrupper**'. Hvis man f.eks. vælger *samarbejde, vidensdeling og tværfaglighed*, vil man se alle de visioner, der hører til i denne gruppe.

For det fjerde kan man lade databasen returnere alle visionsformuleringer, der relaterer sig til det vi kalder grænsegængere. En grænsegænger er et ord, der anvendes tværs af forskellige temaer (vi kommer nærmere ind på dem herunder). Man søger på en grænsegænger ved at vælge et ord fra menuen '**grænsegængere**' og ser derefter alle de visioner, der knytter sig til det valgte ord.

Disse fire måder at søge i databasen på kan kombineres. Vælger man således #trivsel og #bevægelse i 'tematags' samt #lærer og #pædagog i 'afsendertags', vil man kun se visionsformuleringer, der handler om både trivsel og bevægelse og som er støttet af mindst en lærer og mindst en pædagog. På samme måde vil man kunne fremkalde de visioner, der hører til i en bestemt temagrube og som er støttet af bestemte afsendere.

Databasens interface gør det på den måde muligt for brugeren at danne sig et overblik over visionerne. På de følgende sider giver forskellige bud på, hvordan man på en relevant måde kan prioritere, hvad man kigger efter i databasen.

Endeligt skal det nævnes, at der til nogle visionsformuleringer er en mulighed for at se tilknyttede kommentarer. Det er konkrete delmål, som forfatterne bag visionen mener er nødvendige for at virkeliggøre den. Vi vil komme tilbage til dette i del II.

Del II af rapporten giver et overblik over databasens indhold og tilbyder læseren tre 'veje ind' i databasen. Helt konkret har vi identificeret 15 nøgleord, 7 store temagrupper og 11 såkaldte grænsegrængere, som vi mener det er relevant at undersøge i forhold til at formulere en vision for fremtiden folkeskole. Del II slutter også med et par eksempler på hvad man kan få ud af at bruge disse ord og temaer til at dykke ned i databasen.

Del III giver et overblik over facebookamtalerne før Gigantium. Disse samtaler er ikke en del af databasen, men de kan alligevel pege på interessante emner at forfølge i databasen. Del III består således i en identifikation og kvalitativ gennemgang af 5 forskellige samtaler, der har fyldt meget på Facebook op til visionsdagen, og som det er relevant at forfølge i databasen.

Del II

Analyse af Visionsformuleringer fra Gigantium

Hvad er datagrundlaget?

Datagrundlagt for analysen af visionsformuleringer og delmål er data indsamlet på Aalborg Kommune Skolers facebookside den 8. og 9. januar 2015. Data er således indsamlet under og efter visionsdagen i Gigantium, hvor mere end 1300 mennesker var samlet til en hel dags diskussion af fremtidens folkeskole. Her deltog blandt andet lærere, pædagoger, ledere, forældre og interessenter. Deltagerne var delt op på over 150 borde med hver 6-8 mennesker. En central del af dagens opgave var, at hvert bord skulle formulere 2-5 visionsstatements om fremtidens folkeskole samt nogle delmål, som de anså for nødvendige for at nå de visioner, de havde formuleret.

På hvert bord lå en guide til at uploade visionsformuleringerne til Facebook. Derudover var det et krav til bordene, at de forsynede deres inputs med to former for hashtags. For det første skulle visionen indeholde en række tema-hashtags, der indikerede hvad visionen omhandlede. Det kunne f.eks. være #trivsel eller #dannelse. For det andet skulle visionen følges af en række afsender-hashtags, der tilkendegav hvilke personer omkring bordet, der kunne bakke om visionen. Hvis det f.eks. kun var en lærer og en leder, der bakkede op om en bestemt visionsformulering, blev den uploadet med #lærer og #leder efter sig. Delmålene skulle skrives i kommentarsporet til visionen.

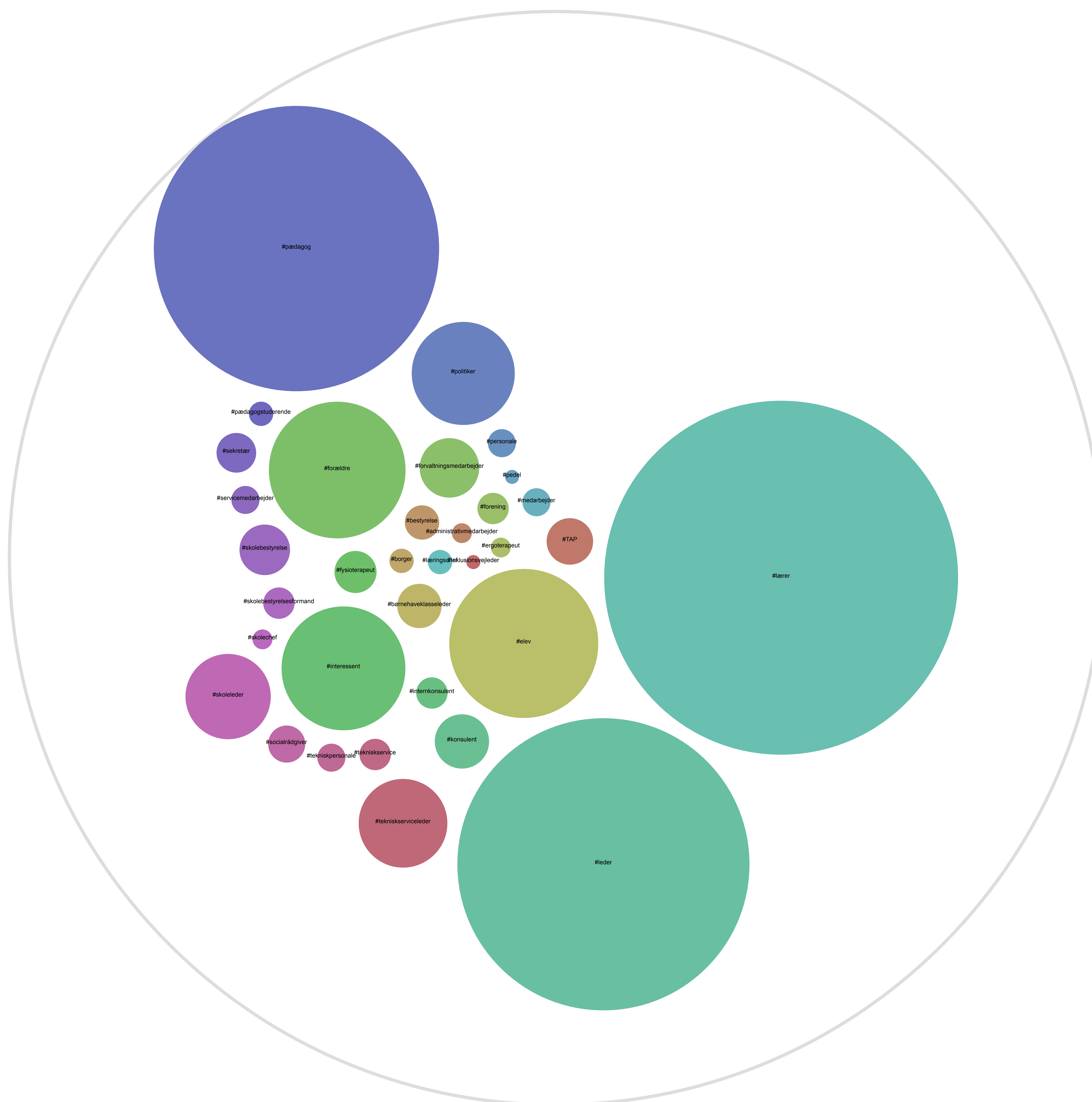
Det konkrete arbejde med visionsformuleringer startede klokken 14.00 den 8. januar og varede resten af visionsdagen. Deltagerne fik derefter lov til at uploade visioner og delmål frem til den 9. januar kl. 23.59, hvor data blev indsamlet. I løbet af de to dage blev der produceret **978 visionsformuleringer** med dertilhørende delmål. I denne gruppe af visionsformuleringer blev der brugt over **719 forskellige temahashtags** og **33 forskellige afsendertyper** deltog i arbejdet.

Figur 2 nedenfor viser fordelingen af formuleringer på de forskellige afsendertyper og vi kan se, at de største bidragsydere har været lærere, pædagoger og ledere. Det er altså de aktører, der har deres daglige gang på skolerne, der har støttet flest visioner. Men figuren viser også, at et bredt udsnit af afsendertyper har 'skrevet under' på visionsformuleringer med et hashtag. Figur 3 nedenfor viser diversiteten af de tematiske hashtags, der blev brugt. Hver cirkel repræsenterer et hashtag og størrelsen indikerer det antal gange hashtagget er brugt i visionsformuleringerne

FIGUR 2.

FORDELINGEN AF VISIONER PÅ AFSENDERTYPER

Figuren viser hvilke afsendertags, der har været mest anvendt på tværs af de 974 visionsformuleringer.

Med den mængde data er det klart, at der er mange forskellige diskussioner, som det kunne være interessant at dykke nærmere ned i. Det kan i sagens natur ikke lade sig gøre. Formålet med denne første del af rapporten er derfor at reducere datamængden og organisere den på en måde, der tillader specielt interessante samtaler og visioner at træde tydeligere frem. Grundlaget for dette arbejde er to former for visuel netværksanalyse, som vi vil kalde henholdsvis 'hvem-taler-om-hvad netværket' og 'temanetværket'.

'Hvem-taler-om-hvad netværket' ses nedenfor i figur 4. De lyseblå #hashtags indikerer afsendertyper, der har 'skrevet under' på visionerne. De røde #hashtags indikerer temaerne for visionen. Forbindelser mellem temaer og afsendertyper indikerer, at de har været brugt sammen i et indlæg på Facebook. 'Hvem-taler-om-hvad netværket' kan således bruges til at svare på spørgsmål om hvilke afsendere, der taler om hvad og hvilke temaer, der deles af hvilke afsendertyper.

'Temanetværket' kan ses nedenfor i figur 5. Her repræsenterer alle cirkler et temaord og forbindelserne mellem disse ord indikerer at de har været omtalt sammen i et indlæg på Facebook. Jo tykkere forbindelser, jo oftere har de været anvendt i samme indlæg. Farven på temaord indikerer, at de hører til i en gruppe af temaord, der ofte kædes sammen. Netværket kan således bruges til at identificere større tematiske grupperinger i visionerne for fremtidens folkeskole. I nedenstående netværk er de temaord, der kun kædes sammen en gang, udeladt. Det betyder, at de temaer, der er synlige i netværket, er forbundet i mindst to forskellige visionsstatements (det forekommer dog enkelte steder at visioner, der er næsten identisk formuleret, optræder to gange, men det er generelt ikke noget udbredt problem).

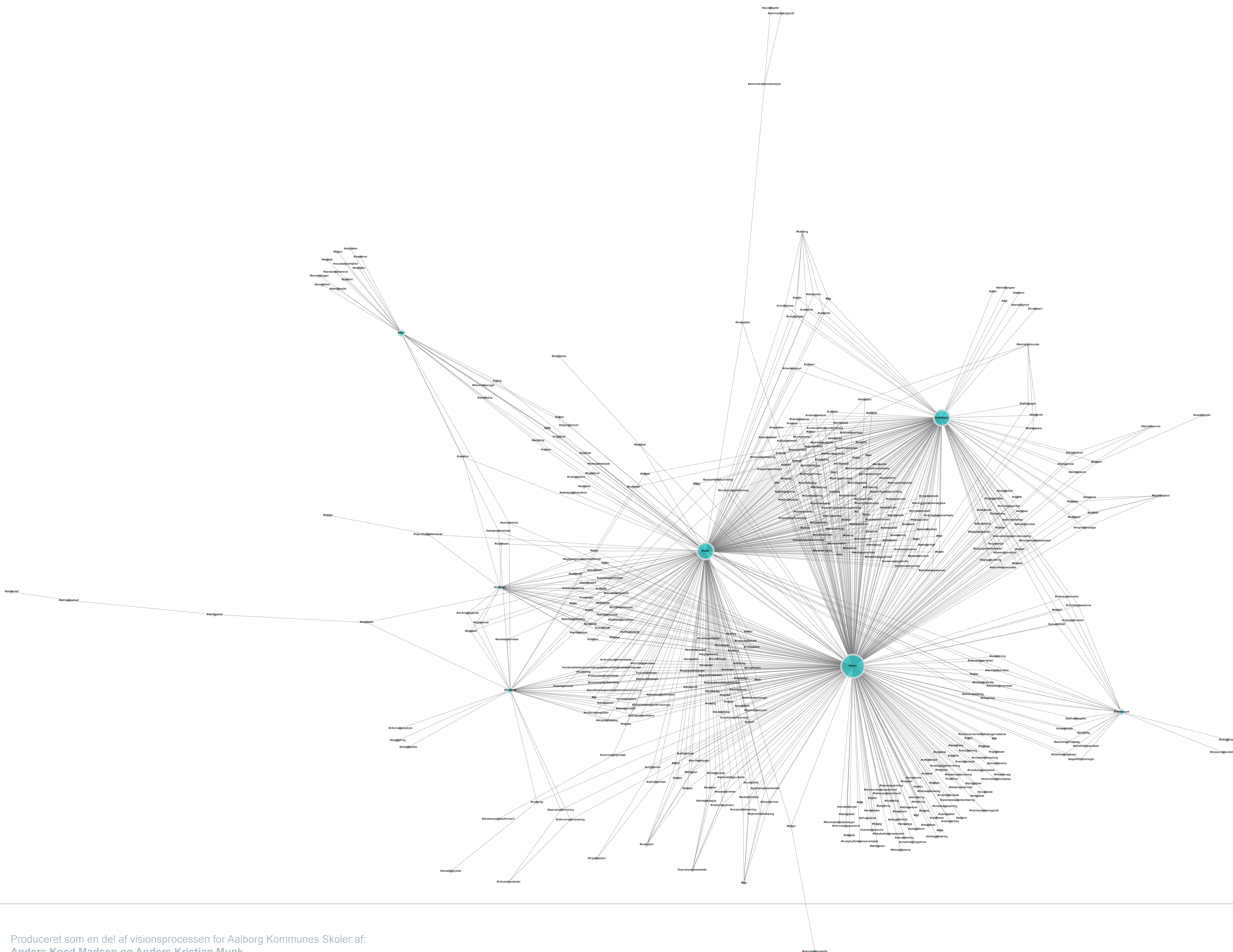
FIGUR 4. HVEM TALER OM HVAD?

Figuren viser hvilke afsenderhashtags (lyseblå noder ●), der har været anvendt i visioner sammen med hvilke temahashtags (røde noder ●).

Nodernes størrelse svarer til antallet af gange det pågældende hashtag har været anvendt.

I netværkets midte finder du de temahashtags, der har været anvendt af flere forskellige afsendere. Langs kanten af netværket finder du de temahashtags, der kun har været anvendt af enkelte afsendertyper.

Figuren viser ikke temaer, der er delt af mere end tre afsendertyper.

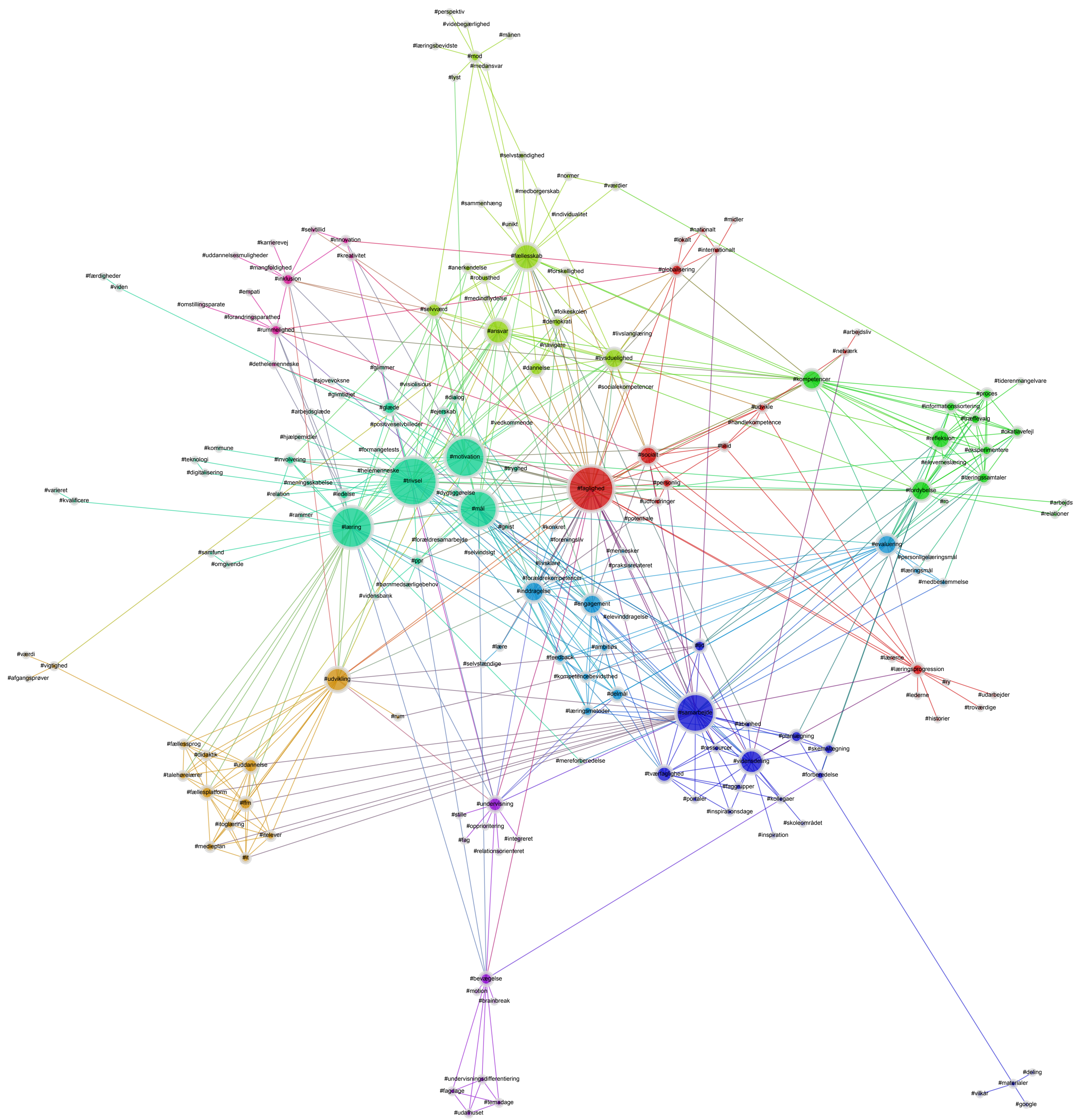
FIGUR 5. TEMAER OG TEMAGRUPPER

Figuren viser hvilke temahashtags, der har været anvendt sammen i visionsformuleringerne.

Farverne på noderne indikerer grupper af temahashtags, der har en tendens til at optræde i de samme visioner.

Størrelsen på noderne indikerer hvor mange gange et temahashtag optræder sammen med andre temahashtags i visionsformuleringerne.

Figuren viser ikke forbindelser mellem to temahashtags, hvis disse kun optræder én gang i den samme vision. Dermed viser figuren heller ikke temahashtags, der kun har været anvendt én gang.

Hvad kigger vi efter: Nøgleord, temagrupper og grænsegængere

Hvis man skal have noget ud af en database med ca. 1000 visionsformuleringer, der inkluderer over 700 hashtags, er man selvsagt nødt til at prioritere sit fokus. Målet med de næste sider er at give læseren et fundament for at kigge efter interessante mønstre og tendenser i visionerne i databasen. Hvad der er interessant er naturligvis et vigtigt spørgsmål, som kun kan besvares i relation til den inddragende proces, visionerne har været en del af. Det vigtige spørgsmål er således følgende: Hvad er en demokratisk relevant måde at bevæge sig ind i denne pulje af bruger-genereret data? Hvad er kriterierne for at beslutte, hvilke visionsformuleringer vi kigger på?

Det er naturligvis op til den enkelte læser at beslutte hvordan vedkommende vil interagere med databasen. Men henover de næste sider vil vi give vore bud på, hvordan vi mener, at man kan nærme sig visionerne på en struktureret måde. Vi foreslår, at man med fordel kan kigge efter det vi kalder nøgleord, temagrupper og grænsegængere. Fælles for disse tre måder at prioritere fokus er, at de er baseret på mere end simple ordoptællinger. Vores pointe er, at det mest interessante ikke nødvendigvis er det, der er nævnt flest gange. Et begreb eller tema kan f.eks. være interessant at dykke ned i, fordi personer med meget forskellig faglig baggrund og forskellige indgange til folkeskolen, har været fælles om at bringe dem på banen. Nedenstående tabel giver et overblik over hvad vi mener med nøgleord, temagrupper og grænsegængere, og den giver en forklaring på, hvilke kriterier og datakilder vi har trukket på for at identificere dem.

Hvad? - definition -	Hvordan - kriterier -	Hvorfra - datakilde -	Hvorfor - demokratisk relevans -
Nøgleord er begreber, der er nævnt mange gange, af mange forskellige afsendertyper og i mange forskellige sammenhænge.	Et begreb er et nøgleord, hvis det <i>både</i> er blandt de mest brugte hashtags og blandt de hashtags, der støttes af flest afsendertyper og blandt de ord, der benyttes i flest forskellige sammenhænge.	Vi har identificeret nøgleord ved hjælp af numerisk statistik over antal hashtags i hele datasættet og sammenholdt det med diversitet i afsendertyper og tematiske associationer.	Nøgleord fortæller noget om hvilke begreber der kan samle en bred vifte af folkeskolens aktører og dermed hvilke aspekter af skolen de fleste er enige om skal adresseres i en vision. Et nøgleord nævnes ydermere i forbindelse med forskellige temaer, hvilket betyder at der f.eks. ikke kan være et resultat af en enkeltstående mediehistorie.
Temagrupper er grupperinger af ord, der tilsammen udgør et distinkt tema	En gruppe ord er en temagrube, hvis den <i>både</i> optræder som en klynge af tæt forbundne ord i et netværk og den indeholder ord, der meningsmæssigt hører sammen	Den matematiske opdeling af temagrupper er foretaget ved brug af modularitetsmål og spatialiseringsalgoritmen 'Force Atlas 2'. Den meningsmæssige sammenhæng er baseret på en manuel og kvalitativ vurdering af forfatterne	Temagrupper er et udtryk for at de enkelte visionsformuleringer tilsammen danner nogle temaer. Det er således 'data-drevne' temaer, der giver et indblik i hvordan folkeskolens aktører associerer forskellige diskussioner med hinanden.
Grænsegængere er begreber, der optræder på tværs af mange forskellige temagrupper	Et begreb er en grænsegænger, hvis det befinder sig mellem temagrupper i temanetværket.	Vi har identificeret grænsegængere ved først at beregne hvilke 40 temaer der ligger mest imellem andre temaer, og derefter kvalitativt at analysere deres placering i netværket. Således fandt vi 11 temaer, der alle er placeret mellem temagrupper	Identifikationen af grænsegængere er en mulighed for at dykke ned i de begreber, der fremtræder i flere forskellige kontekster i visionsformuleringerne. Det er således begreber der har en kompleks mening og som ikke bør simplificeres i visionsprocessen.

Tabel 1: Oversigt over baggrund, definitioner, kriterier og datagrundlag for arbejde med nøgleord, temagrupper og grænsegængere.

De følgende sider præsenterer resultaterne af de tre analyser. Først gives et overblik over de nøgleord, vi mener kunne være interessante som indgang til databasen. Dernæst formuleres overskrifter for 7 temagrupper og 5 mindre temaer, som vi mener, at det kunne være interessant at se nærmere på. Til sidst identificerer vi 11 grænsegængere hvis meningsdiversitet kan udforskes i databasen. Til hver analyse knyttes ét eksempel på hvordan man kan bruge databasen til at dykke dybere ned i et relevant begreb eller tema. Disse eksempler er ikke ment som udtømmende analyser, men snarere som inspiration til hvordan man kan bruge databasen til at komme tæt på visionsformuleringerne og de delmål, der er knyttet til dem.

Hvad var de relevante nøgleord?

Den enkleste måde at prioritere nøgleord på, er selvfølgelig at tælle, hvor mange gange de har været brugt. Det mest hyppigt anvendte ord i de 977 visionsposts er #læring, der er anvendt 84 gange. Et overblik over de 20 mest anvendte ord giver således en idé om, hvad der generelt har været populært blandt deltagerne. Det skal her understreges at hashtags som #vision eller #fremtidensfolkeskole, der af naturlige årsager var hyppigt brugt ved arrangementet i Gigantium, men som ikke kan forventes at være indikative for indholdet af visionerne, er sorteret fra. De 20 mest anvendte nøgleord er illustreret til venstre i figur 6 nedenfor. Hver cirkel repræsenterer et hashtag og størrelsen indikerer antallet af gange det er anvendt i visionsformuleringerne.

FIGUR 6.

VISIONSROBUSTE NØGLEORD

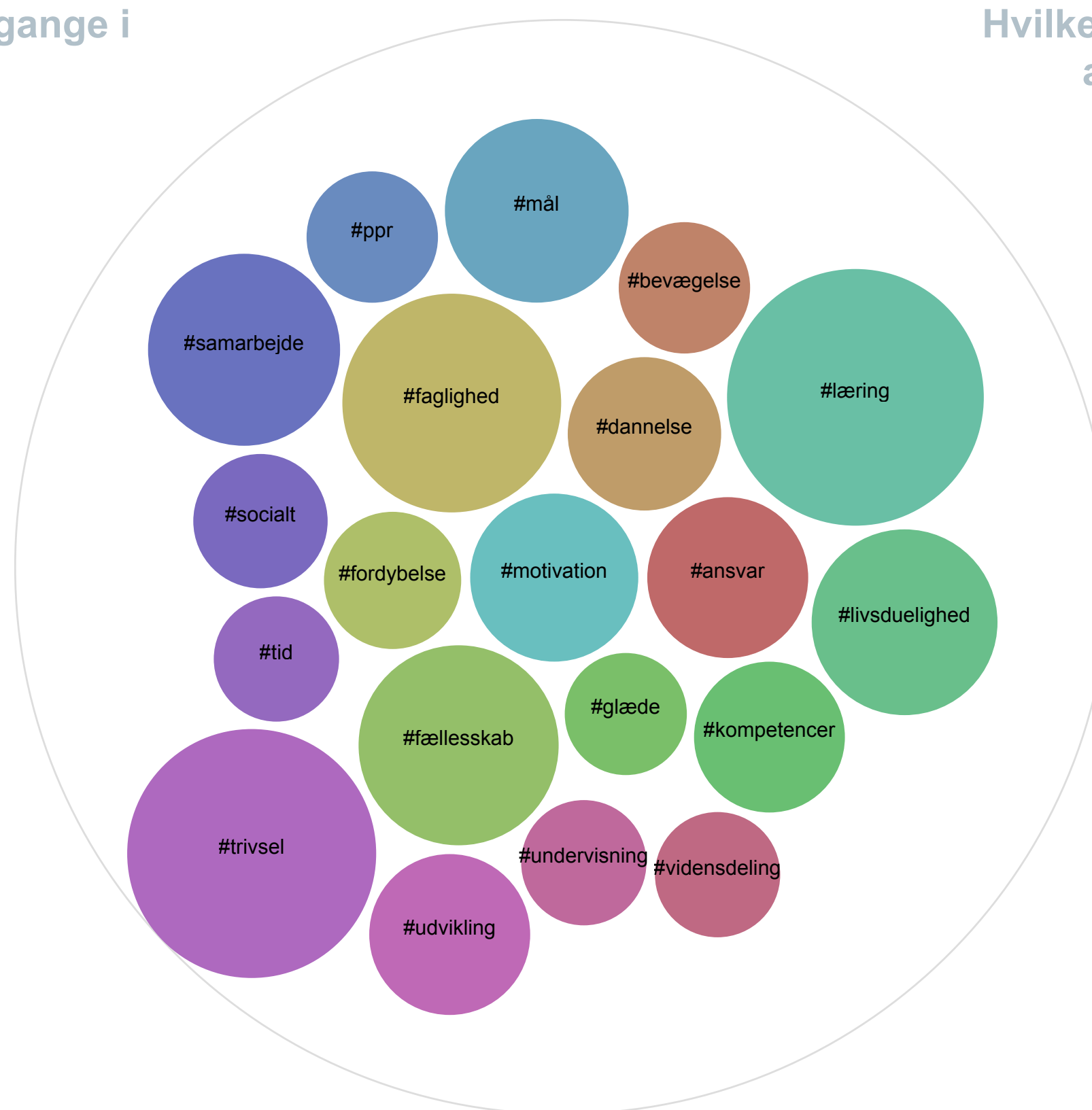
Figuren viser 3 måder at prioritere de vigtigste nøgleord i visionerne fra Gigantium. Hvis et tema rangerer højt efter alle tre metoder, kan vi tænke på det som værende visionsrobust. Det vil sige at det er et af de store, overordnede og bærende nøgleord, som visionen på en eller anden måde må forholde sig til.

De 20 mest anvendte tematags
Hvilke temaer har været nævnt flest gange i visionsformuleringerne?

De 20 tematags med største afsenderdiversitet
Hvilke temaer har været anvendt af flest forskellige afsendertyper i visionsformuleringerne?

De 20 tematags med størst tematisk diversitet
Hvilke temaer har været associeret med flest forskellige andre temaer i visionsformuleringerne?

Som tidligere nævnet er det ikke nødvendigvis en god indikator for demokratisk relevans at et #hashtag i sig selv har været brugt meget. For at få et mere interessant mål kan man med fordel forsøge at prioritere nøgleordene på andre måder end efter simpel popularitet. En oplagt mulighed i en demokratisk inddragende proces er at lede efter de ord, der har samlet den bredeste skare af aktører omkring sig. Her kan vi for eksempel kigge på **diversiteten i afsendertyper**, der har formuleret visionerne (eksempelvis #lærer, #pædagog, #leder, osv.). Her toppes listen af #faglighed, der har været anvendt af ikke mindre end 19 forskellige afsendertyper. Til højre i figur 6 vises de hashtags, der har været brugt af flest forskellige afsendertyper. Størrelsen på cirklen indikerer diversiteten. Alle de hashtags, der optræder i figuren er nævnt af 10 eller flere forskellige afsendertyper. Der er altså tale om nøgleord med bred resonans på tværs af skolens aktører.

Endeligt er det muligt at prioritere nøgleord på baggrund af **diversiteten i associationer**. Her skal man forestille sig, at et ord, der altid optræder i selskab med nogle bestemte andre ord, ikke vil score lige så højt som et ord, der anvendes i vidt forskellige sammenhænge. Efter denne metode rangerer #selvværd eksempelvis højt, selvom det ikke optræder på andre af de prioriterede lister, og et ord som #fordybelse, der er meget anvendt, men ikke dukker op målt på afsenderdiversitet, igen forekommer interessant. #Faglighed står som sædvanligt højt på listen, men det er interessant at notere sig, at det på tværs af visionsformuleringerne har været anvendt i sammenhæng med ikke færre end 130 forskellige andre nøgleord. Det indikerer, at #faglighed ikke blot er et bredt og anvendt nøgleord, men også et nøgleord, der tilskrives mange meninger og diskuteres i mange sammenhænge. De 20 mest associerede ord er vist i bunden af figur 6, hvor størrelsen på cirklen indikerer mange associationer. Vi kommer tilbage til relevansen af associationer i afsnittet om grænsegængere herunder.

Hvis man ser på tværs af de tre diagrammer i figur 6, fremgår det, at mange nøgleord går igen. Det er disse tværgående ord, vi kalder for de 'visionsrobuste' *nøgleord* i visionsformuleringerne. Nedenstående 15 ord optræder i alle tre boble-diagrammer i figur 6, og vi foreslår, at læseren udforsker de visionsformuleringer, der ligger bag dem i den

tilhørende database. I afsnittet 'at udforske databasen' nedenfor giver vi eksempler på, hvordan det kan gøres med begreberne 'læring' og 'livsduelighed'.

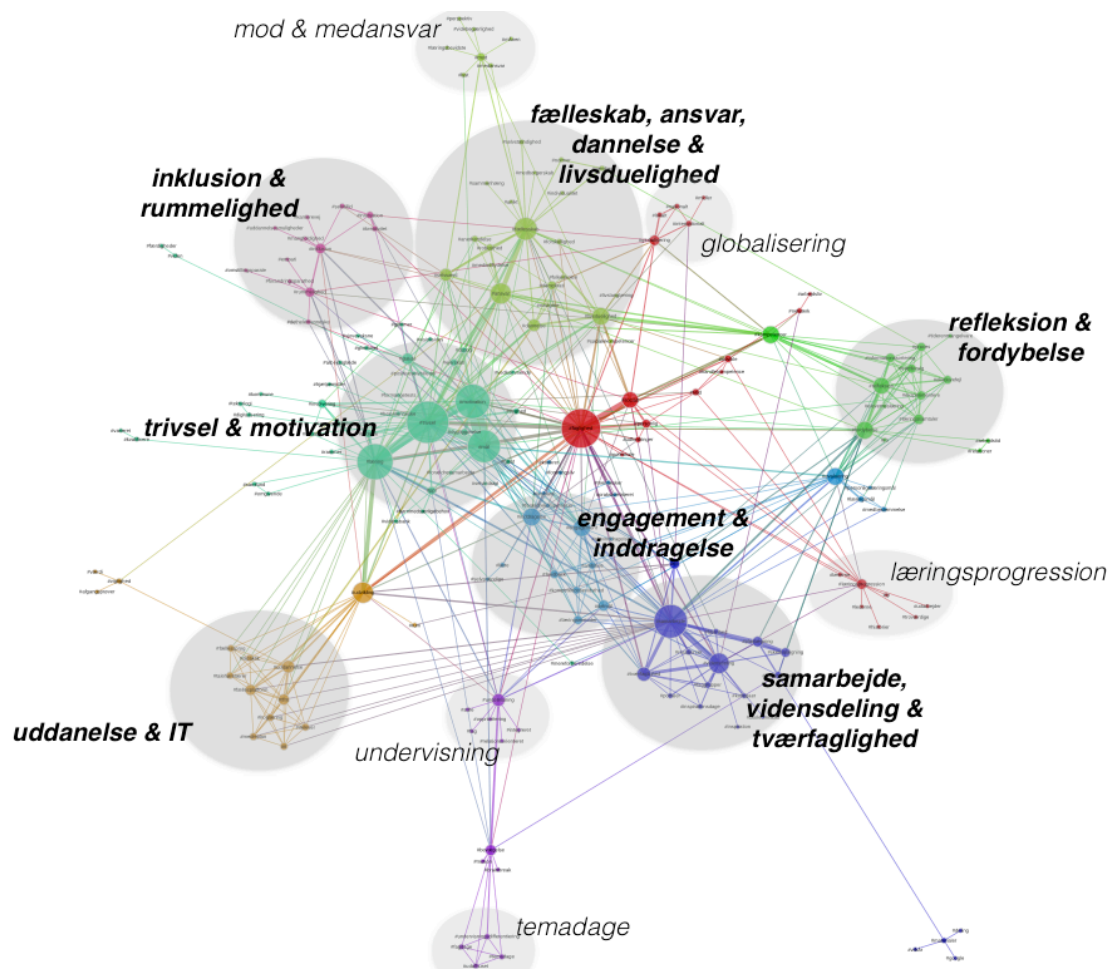
Visionsformuleringernes nøgleord (i alfabetisk rækkefølge)			
ANSVAR	FÆLLESSKAB	MOTIVATION	TRIVSEL
BEVÆGELSE	KOMPETENCER	SAMARBEJDE	UDVIKLING
DANNELSE	LIVSDUELIGHED	SOCIALT	UNDERVISNING
FAGLIGHED	LÆRING	TID	

Tabel 2: De 15 vigtigste nøgleord i det samlede sæt af visionsformuleringer

Hvad var de relevante temagrupper?

Hvis vi ikke blot interesserer os for nøgleord alene, men for de tematiske grupperinger af nøgleord, der opstår når brugerne sætter #hashtags i relation til hinanden i deres visioner, så bliver udfordringen en anden. Det bliver mindre vigtigt at prioritere i en lang liste af ord og mere påtrængende at finde mønstre i den måde ordene anvendes på. Det er især interessant, hvis vi vil vide, om bestemte visioner har en tendens til at kredse om de samme temaer uden nødvendigvis at anvende de samme #hashtags.

Hvis vi analyserer den måde ord og begreber anvendes sammen i visioner som et netværk, bliver det muligt at identificere grupper af ord, der ofte optræder i sammenhæng med hinanden og sjældent i sammenhæng med andre ord. Det er det vi kalder en tematisk gruppering. Disse tematiske grupperinger er vigtige for visionsprocessen, fordi de fortæller os noget om, hvad det er for nogle bredere diskussioner, hvor bestemte emner sættes i relation til hinanden. Netværket i figur 7 nedenfor viser de tematiske grupperinger i visionsformuleringerne.

Figur 7: De syv vigtigste temagrupper (og fem mindre grupperinger)

I dette netværk, der er en analyse af netværket i figur 5, er det eksempelvis tydeligt, at en del af visionsformuleringerne samler sig omkring **refleksion og fordybelse**. Dette tema involverer blandt andet visioner om informationssortering, læringssamtaler og det at træffe valg. Ligeledes er der en stor tematisk formation omkring **fællesskab, ansvar, dannelse og livsduelighed**, der berører emner som selvværd, demokrati, anerkendelse og robusthed. Det er muligt at identificere syv større temagrupper og fem mindre grupper, som det ville være relevant at bruge databasen til at dykke dybere ned i. Disse temagrupper giver en indikation af de store tematiske spørgsmål som visionen på en eller anden måde må tage op og behandle. Nedenstående tabel viser hvilke hashtags, der udgør de syv største temagrupper. I afsnittet 'at udforske databasen' vil vi give et eksempel på hvordan sådanne hashtags kan bruges til at dykke ned i temaet om samarbejde, vidensdeling og tværfaglighed.

Temagruppens navn	Temagruppens hashtags	Kommentar
Fællesskab, ansvar, dannelse og livsduelighed	#fællesskab, #ansvar, #dannelse, #livsduelighed, #demokrati, #selvværd, #anerkendelse, #robusthed, #medindflydelse, #navigere, #livslanglæring, #folkeskolen, #forskellighed, #sammenhæng, #medborgerskab, #selvtændighed, #unik, #individualitet, #normer, #værdier,	Denne temagruppe indeholder visioner omkring hvordan folkeskolen skal gøre eleverne i stand til at tage vare på deres eget liv og handle på basis af værdier og normer, der kommer samfundet til gode.
Inklusion og rummelighed	#inklusion, #rummelighed, #empati, #forandringsparathed, #omstillingsparate, #dethelemenneske, #mangfoldighed, #selvtillid, #innovation, #kreativitet, #karrierevej, #uddannelsesmuligheder	Denne temagruppe er opstået omkring en sammenhæng mellem visioner om inklusion og rummelighed. Disse begreber associeres derefter med visioner for omstillingsparate, kreative og innovative elever.
Refleksion og fordybelse	#ro, #fordybelse, #læringsamtaler, #eleverneslæring, #eksperimentere, #refleksion, #okattagefejl, #træffevalg, #informationssortering, #proces, #tiderenmangelvare	Denne temagruppe indeholder både visioner for en mere roligt og fokuseret læringsmiljø samt visioner for hvordan skolen kan skabe et rum for eksperimenter, hvor det er OK at lave fejl.
Trivsel og motivation	#glæde, #dialog, #ejerskab, #positiveselvbilleder, #formangetests, #helemenneske, #motivation, #tryghed, #trivsel, #dygtiggørelse, #mål, #gnist, #forældresamarbejde, #ppr, #selvindsigt, #læring, #ledelse	Denne temagruppe indeholder visioner for hvordan det kan lykkes at fylde skolen med mennesker der er passionerede og glade for det de laver på skolen.
Engagement og inddragelse	#engagement, #inddragelse, #eleveinddragelse, #forældrekompetencer, #ambitiøs, #feedback, #lære, #selvstændige, #kompetencebevidsthed, #delmål, #læringsmetoder	Denne temagruppe indeholder visioner for hvordan man kan skabe engagement blandt elever og medarbejdere samt hvordan man kan bruge værktøjer som feedback og delmål i inddragelsen af elever.

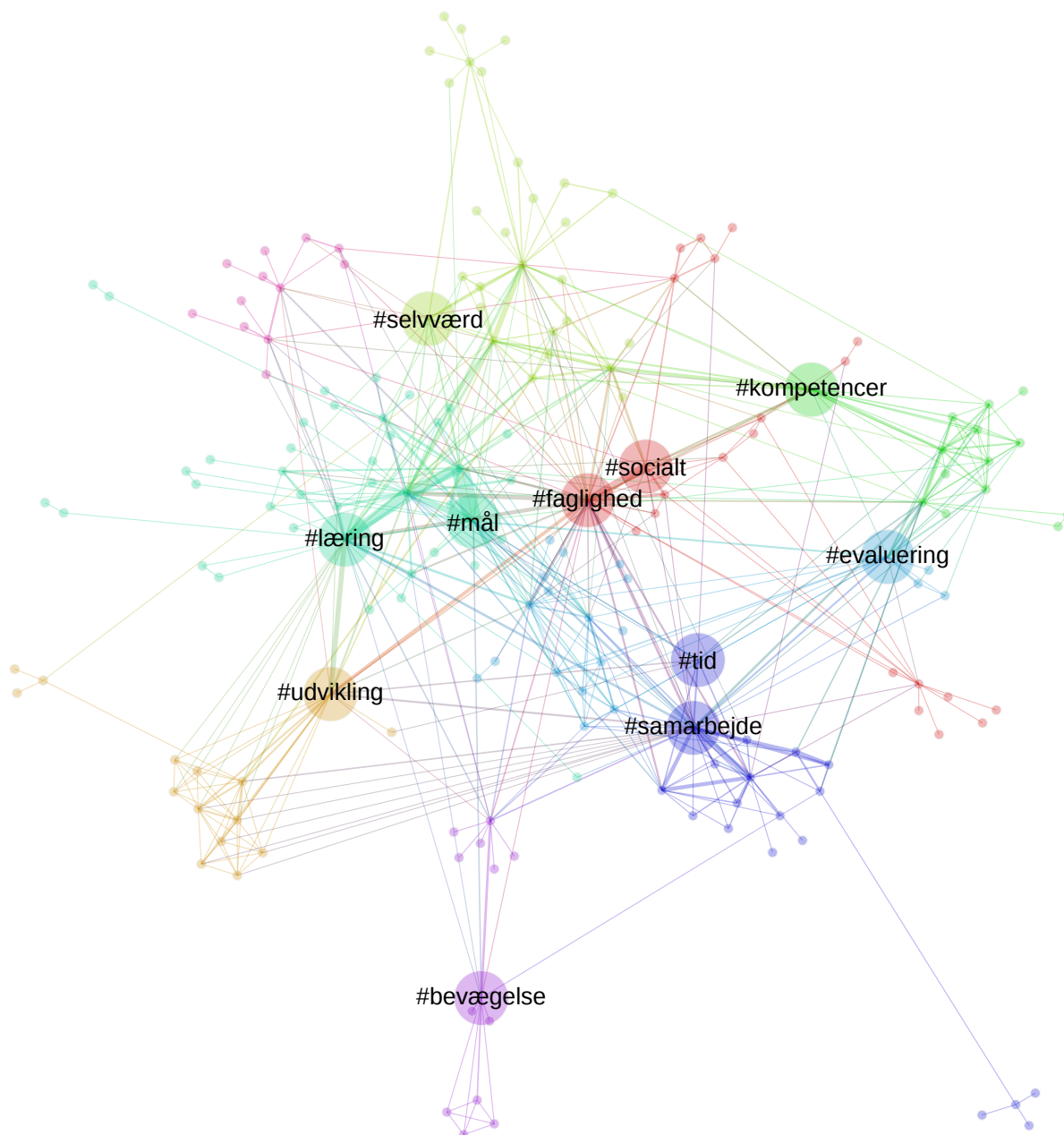
Uddannelse og IT	#didaktik, #uddannelse, #fællessprog, #talehørelærer, #fællesplatform, #ffm, #itoglæring, #itelever, #medieplan, #it	Denne temagruppe indeholder visioner, der både relaterer sig til uddannelse og IT. Disse visioner kan således spænde fra visioner om efteruddannelse i IT til visioner for konkret brug af IT i undervisningen.
Samarbejde, videndeling og tværfaglighed	#samarbejde, #åbenhed, #planlægning, #skemalægning, #ressourcer, #vidensdeling, #tværfaglighed, #faggrupper, #portaler, #kollegaer, #inspirationsdage, #inspiration, #skoleområdet, #forberedelse	Denne temagruppe indeholder visioner for forskellige former for samarbejde mellem elever, forældre og pædagoger samt mellem skoler.

Tabel 3: Oversigt over temagrupper, deres hashtags og deres indhold

Hvad var de relevante grænsegængere?

Med ovenstående viden om visionernes tematiske fordeling bliver det muligt at vende tilbage og kaste yderligere lys over de visnosrobuste nøgleord. En del af dem placerer sig selvfølgelig som samlingspunkter og overskrifter for de tematiske grupperinger. Det gælder for eksempel nøgleord som #fælleskab, #trivsel eller #motivation. De er vigtige, fordi de bliver det fælles referencepunkt for en række visioner indenfor det samme tema.

Andre nøgleord er imidlertid ikke at finde i nogle klart definerede tematiske grupperinger. Det er dem, vi kalder grænsegængerne. Det største af dem - #faglighed – befinder sig midt i netværket. Det skyldes at det trækker tråde ud til stort set alle de omkringliggende tematiske grupperinger. Man må altså regne med, at #faglighed formuleres som en del af visioner om ansvar og livsduelighed, såvel som om trivsel og motivation, engagement og inddragelse, samt vidensdeling og tværfaglighed. Andre grænsegængere er mere lokale. Det gælder for eksempel #bevægelse, der befinder sig mellem to mindre tematiske grupperinger om henholdsvis undervisning og temadage. Netværket i figur 8 nedenfor viser de 11 mest interessante grænsegængere i datasættet.

Figur 8: De 11 vigtigste grænsegængere

Det interessante ved grænsegængerne for visionsprocessen er deres mange betydninger. Det kan enten skyldes deres bredde og evne til at bringe visioner sammen, men det kan også skyldes at de er genstand for debat. I begge tilfælde er det noget, den endelige visionsformulering må tage højde for. I nedenstående afsnit, 'at udforske databasen', vil vi give et eksempel på, hvad man kan lære ved at dykke dybere ned i de visionsformuleringer, der nævner begrebet 'udvikling'.

At udforske databasen

Ovenstående identifikation af relevante nøgleord, temagrupper og grænsegængere er ment som et bud på begreber og temaer hvorfra læseren kan starte sin rejse ned i den medfølgende database. Dette skridt er vigtigt fordi ovenstående netværk ikke kan stå alene i forsøget på at forstå hvad visionsformuleringerne peger hen imod i forhold til fremtidens folkeskole. De er gode til at identificere demokratisk relevante fokuspunkter, men en grundig forberedelse til en endelig visionsformulering kræver, at man følger disse punkter ned i de faktiske visionsstatements.

Den mulighed tilbyder databasen og de næste sider indeholder nogle eksempler på, hvad man kan få ud af at udfolde visionerne bag nøgleord, temagrupper og grænsegængere i databasen. Mere specifikt vil afsnittet have fokus på hvilke visioner, der ligger bag nøgleordene 'læring' og 'livsduelighed', temagruppen 'samarbejde, vidensdeling og tværfaglighed' samt grænsegængerens 'udvikling'. Disse eksempler er ment som illustrative for hvordan læseren selv kan bruge ovenstående analyser til at dykke ned i de konkrete formuleringer og delmål og på den måde danne sit eget 'data-drevne' grundlag for at formulere en vision for fremtidens folkeskole. I de følgende fire eksempler er al *kursiv* tekst taget direkte fra visionsformuleringerne eller de medfølgende delmål.

Eksempel 1: Nøgleordet 'Læring'

Umiddelbart kan begrebet 'læring' lyde som noget, der er for generelt til at bruge som afsæt for en skarp visionsformulering – det er trods alt en kerneydelse i folkeskolen. Men det er interessant at dykke ned i de konkrete visionsformuleringer bag ordet, fordi de kan bruges til at tydeliggøre forskellige måder at indkredse hvad læring er og hvilke delmål, der skal opfyldes for at sikre en folkeskole hvor læring lykkes.

Når man ser på tværs af de forskellige visionsformuleringer, kan vi blandt andet se, at der udkrystalliserer sig to forskellige visioner for hvad der skal skabe en skole med læring i højsædet. Vi kan kalde dem netværkslæring og individuelle læringsmiljøer. Disse visioner står ikke i modsætning til hinanden, men de fremhæver forskellige aspekter af begrebet læring, som kan være vigtige at holde sig for øje i forbindelse med den endelige visionsformulering. Her vil vi kort gennemgå de centrale komponenter i de to læringsvisioner samt de delmål, der knyttes til dem.

Lad os starte med at se på de visioner der tegner et billede af en skole, hvor netværk er en central komponent i den måde hvorpå læring forstås og praktiseres. Det er visioner, der ønsker at Aalborg Kommunes skoler skal prioritere at danne, hvad der i en formulering kaldes *netværksbaserede læringsfællesskaber*. En anden visionsformulering foreslår i den forbindelse, at *de enkelte 56 skoler skal opleves som klasseværelser i den store samlede skole*.

Fordelene ved at tænke skolerne som dele af et samlet netværk er også adresseret i de visioner, der berører dette tema. Blandt andet nævnes det, at det er vigtigt at understøtte *inspirationssamarbejde på tværs af skoler* samt sikre *videndeling og materialeudveksling* skolerne imellem. Overordnet set er der en tanke om, at netværk kan være med til at *danne læringsfællesskaber der bygger på interesse og motivation*.

Flere af de visioner, der peger på vigtigheden af denne form for netværksbaseret læring, knytter også an til konkrete delmål. Det nævnes blandt andet, at det er nødvendigt at *skabe rum, hvor elever kan danne læringsfællesskaber på tværs af klasser*. Helt konkret foreslås det i én visionsformulering, at der skabes *et læringscenter, hvor [skolen] lykkes med samarbejde mellem et bredt udvalg af faggrupper og professionelle*. Andre delmål peger i sammen retning. For eksempel har et af delmålene følgende ordlyd: *I 2017 har alt pædagogisk personale, på Aalborg kommunes skoler, været i praktik på en anden skole*. Disse mål peger på nødvendigheden af at sikre og understøtte bevægelighed mellem skoler – både for elever og ansatte.

Et andet delmål, der knytter sig til en netværks-orienteret vision for læring, peger på at skabelsen af sådanne stærke fællesskaber kræver fem konkrete tiltag. For det første skal der skabes en *definition af netværksgrupper*. For det andet skal der etableres en *tovholder/koordinator funktion* i disse grupper. For det tredje, skal der laves aftaler om *mødefrekvens*. For det fjerde skal man overveje muligheden for at få *forberedelsestid* for sin deltagelse og for det femte skal skolerne sørge for at få *digitaliseret videndeling*. Dette fokus på videndeling, deles af et andet delmål, der sætter fokus på vigtigheden af materialeudveksling mellem skolerne. I den forbindelse foreslås følgende: *Forvaltningen skal ved hjælp af prototyperne, skabe en elektronisk dynamisk idébank hvor der kan hentes inspiration og færdige forløb*. Denne forbindelse vil blive yderligere uddybet når vi om ser på temagruppen om 'samarbejde, vidensdeling og tværfaglighed' nedenfor.

Som nævnt ovenfor indeholder visionsformuleringerne om læring også en del ønsker til udvikling af prioritering af *individuelle læringsmiljøer*. Flere visionsformuleringer peger på at fremtidens skole skal være gearret til at arbejde med *differentierede læringsmål* og knytter også denne vision til udviklingen af *forskellige læringsformer*. Parallelt med disse ønsker er der også formuleringer, der peger på vigtigheden af at *gøre læring relevant for den praktisk begavet del af ungerne* samt *mindske social baggrunds betydning for læring*.

Én måde at opnå det, er ved at tage udgangspunkt i den enkelte elev, når læringsmål og læringsformer besluttet. Flere visionsformuleringer peger derfor på elevens rolle i at få den type læringsfilosofi til at lykkes. Det nævnes blandt andet, at det er vigtigt at arbejde med *øget feedback fra eleverne på deres læring* og tilbyde dem *refleksion over egen læring* f.eks. gennem *læringsamtaler* og *synlige læringsmål*. Som delmål til at nå denne visions foreslås det blandt andet, at der bør afsættes ressourcer til en *læringskonsulent uddannet til hvert enkelt skole som tovholder til at realisere de individuelle læringsmål*. Desuden peges der på vigtigheden af at arbejde med *effektmål*, der er gør det muligt at skabe *dygtigere børn i forhold til opstillede læringsmål*.

Visionerne om netværkslæring og individuelle læringsmiljøer er blot to eksempler på hvordan et kig ned i databasen kan være med til at kvalificere en visionsformulering. Visionerne om læring indeholder også andre temaer som bevægelse, motivation og tests.

Pointen er her at vise, hvordan et kig ned i databasens konkrete visionsformuleringer og delmål giver en mulighed for at få et klarere sprog om, hvad læring er i fremtidens skole og hvordan den får læring til at lykkes. F.eks. kunne ovenstående analyse føre til at man sammentænkte visionerne for netværk og individuelle læringsmiljøer. Man kunne f.eks. forestille sig at netværk på tværs af skoler gav en fleksibilitet, der understøttede individuelle læringsmiljøer.

Eksempel 2: Nøgleordet 'Livsduelighed'

'Livsduelighed' er et tema, der nævnes af stort set alle afsendertyper. Det har derfor stor demokratisk relevans at dykke dybere ned i hvilken mening, der tilskrives begrebet, når det skal udkrystalliseres i visionsformuleringer og konkrete delmål. Nogle af de egenskaber, der fremhæves i visionsformuleringerne er de følgende:

- Elever skal sættes i stand til at honorere krav i forskellige arenaer
- Elever skal gøres til fleksible mennesker, der er personligt og socialt klar til at indgå i det demokratiske samfund og kan navigere igennem dets mange tilbud og krav.

Her knyttes livsduelighed til at kunne navigere i et samfund, der indeholder mange forskellige arenaer, tilbud og krav. En underliggende pointe synes at være, at det ikke er nok at lære f.eks. at regne og skrive. Eleverne i fremtiden folkeskole skal også lære at sætte den viden i spil i et foranderligt samfund. Et kendetegn ved denne måde at diskutere livsduelighed på er, at det handler om, at leve op til nogle diffuse krav fra omskiftelige omgivelser.

Livsduelighed knyttes dog også til andre associationer i databasen. Hvor man kan sige at ovenstående egenskaber fokuserer på at eleverne skal leve op til eksterne krav, så er der også en del af formuleringerne, der i højere grad fokuserer på egenskaber, der knyttes tættere til elevens personlighed, end til det omgivende samfund. Et par eksempler på sådanne egenskaber er følgende:

- Elever skal være *glade*
- Elever skal *mestre såvel modstand som succes*
- Elever skal turde *gå nye og uprøvede veje*

Ingen af disse egenskaber handler om at leve op til krav sat af samfundet. Tværtimod handler de f.eks. om at turde gå nye veje – altså veje, som man ikke umiddelbart støttes i at gå. På samme måde handler det også om at kunne mestre modstand. Her er knyttet livsduelighed i højere grad til at kunne gå imod strømmen.

Det næste spørgsmål er nu hvordan disse visioner for livsduelighed omsættes til konkrete delmål. Når vi ser på delmål, kan vi se, at hovedparten af visionerne om livsduelighed ikke har nogle konkrete delmål knyttet til sig. Nogle enkelte forsøger dog at opridse hvad der skal til for at visionen om liveduelighed kan føres ud i livet. F.eks. er et delmål at skolen skal sørge for at få *flere ”eksperter” udefra ind i undervisningen*. I det hele taget nævnes det flere gange, at livsduelighed forudsætter *flere faglige aktiviteter udenfor skolens klasseværelse*.

Andre delmål fokuserer på noget andet end at brede skolen ud i samfundet. Eksempler er delmål, der foreslår skolen, at prioriterer at *lege i fagene* og at der oprettes *flere værksteder for børnene og de unge*. Desuden er der flere delmål, der lægger vægt på at opprioritere elevernes indflydelse på skoledagen. Det kommer f.eks. til udtryk gennem forslag om at *børnene/de unge selv får lov at planlægge, at der skal være mindre skæld ud og tyssen* og at skolen skal skabe *mulighed for at den enkelte elev kan tage ansvar*. Disse delmål lægger sig tættere op ad en version af livsduelighed, der handler om at udvikle elevernes mod og selvstændighed end det handler om at gøre eleverne opmærksomme på det omgivende samfunds krav.

Ved at gennemlæse visionsformuleringerne om livsduelighed får man således en fornemmelse af, at en vision om livsduelige elever skal balancere mellem versioner af livsduelighed, der har forskellige – men dog kompatible – fokusområder. Nogle fokuserer på elevernes fornemmelse for eksterne krav, mens andre fokuserer på mod og

modstandsdygtighed. Når en visionsformulering argumenterer for, at elever skal sættes i stand til at træffe gode valg for fremtiden, er der altså et åbent spørgsmål, hvad gode valg er, og hvem der definerer dem.

Eksempel 3: Temagruppen 'Samarbejde, vidensdeling og tværfaglighed'

Hvis vi kigger tilbage i bunden af temanetværket i figurerne 5 og 7 ovenfor, er det tydeligt at se at der er en gruppe af hashtags, der knytter sig sammen til en temagruppe omhandlende samarbejde, videndeling og tværfaglighed. Generelt for temagruppen kan man sige, at den udtrykker et ønske om at opprioritere *samarbejdet både internt og eksternt* og at den peger på, at der er brug for *tid, rum* og *ro* til at etablere meningsfulde samarbejder. Når man dykker ned i databasen for at finde de visionsformuleringer og delmål, der knyttes til denne temagruppe er der to relevante ting, at lægge mærke til.

Det første, der springer i øjnene, er, at langt størstedelen af alle visionsformuleringerne i denne temagruppe er støttet af både lærere og pædagoger. Det er altså primært inputs fra disse to afsendertyper, der sørger for at dette tema kommer til at præge temanetværket. Det betyder dog ikke, at andre afsendertyper ikke støtter op om at prioritere samarbejde, vidensdeling og tværfaglighed. Vi kan f.eks. se at en del af visionerne støttes af ledere og interessenter.

Det andet, der er værd at lægge mærke til i forhold til de konkrete visioner og delmål, er, at forskellige visioner sætter fokus på forskellige niveauer af samarbejde og vidensdeling. Mere specifikt indeholder temagruppen visioner om a) samarbejde og vidensdeling mellem lærere, elever og pædagoger internt på hver enkelt skole, b) samarbejde mellem forældre, lokalsamfund og skoler, c) videndeling mellem forskellige skoler i Aalborg samt d) internationalt samarbejde. Ved at gå igennem de visioner og mål, der er knyttet til disse fire niveauer, kan man således danne sig et godt overblik over hvad en samlet vision om samarbejde, videndeling og tværfaglighed i fremtidens folkeskole kan indeholde.

Hvis vi starter med at se på visionerne for samarbejdet mellem lærere, elever og pædagoger internt på skolen, så er det en udfordring, der optager mange visioner. Langt de fleste fokuserer på at fremtidens folkeskole skal formå at etablere hvad én vision kalder et *fælles forpligtende samarbejde mellem pædagoger og lærere*. Andre visioner følger i samme fodspor ved at fastslå at *lærer/pædagog samarbejdet er højprioritet*. I det hele tilslutter flere sig den tanke at det er centralt for en velfungerende undervisning, at *både pædagogers og læreres rolle defineres klart og udnyttes optimalt*. Som det formuleres i en vision:

Pædagoger skal ikke hjælpe lærere! Lærere skal ikke hjælpe pædagoger! Pædagoger skal ikke lave lærearbejde & lærere skal ikke lave pædagogarbejde! Vi skal sammen hjælpe børnene med at blive den bedste udgave af sig selv!

Et af de vigtigste undertemaer i forhold til samarbejde, vidensdeling og tværfaglighed er altså visioner om at prioritere tid og plads til at få *det tværfaglige samarbejde mellem lærere og pædagoger* til at fungere. Dette gælder i særdeleshed i forhold den understøttende undervisning og det præsenteres som *en forudsætning for at arbejde med og udvikle det hele menneske*. Som et konkret delmål til at opnå et velfungerende samarbejde foreslås det, at *der skal tilknyttes velkvalificerede pædagoger til alle årgange*.

Et andet undertema, der dog er mindre fremtrædende i temagruppen, indeholder visioner om øget samarbejde mellem forældre, lokalsamfund og skoler. Her begynder visionerne om samarbejde altså at række ud over samarbejde internt mellem ansatte på en enkelt skole. F.eks. nævnes det, at *fælles oplevelser* mellem forældre, elever og undervisere skaber *fællesskab* og mindsker *risikoen for mobning*. I tråd med dette fokus argumenterer en anden vision for, at skolers samarbejde med forældrene tager hånd omkring den enkelte elevs personlige, sociale og faglige udvikling. Temagruppen indeholder således en håndfuld visioner, der har formuleret ønsker om et tættere samarbejde *mellem forældre og skolen*. I en enkelt vision bredes dette fokus på forældre ud til et ønske om en situation hvor *lokalsamfund og det omkringliggende har et forpligtende samarbejde som understøtter elevernes læring*.

Det næste niveau af samarbejde og videndeling i temagruppen handler om samarbejde på tværs af faggrupper og skoler i Aalborg. F.eks. er ønsket i én vision følgende: *I fremtidens skole skal videndeling og samarbejde imellem kollegaer, tværfaglige faggrupper og skoler imellem være i fokus.* En anden vision peger på at skolen som helhed styrkes ved at *samarbejde, ideudveksle og netværke mest muligt med andre skole/enheder i Aalborg Kommune.* Temagruppen indeholder mange visioner, der peger på et sådant tværgående samarbejde som en vigtig prioritet i fremtidens skole. Et argument for vigtigheden er bl.a., *at børns alsidige udvikling understøttes og udvikles gennem tværfagligt samarbejde.*

Der er flere forskellige bud på hvad der skal til for at få det til at lykkes. Flere af visionsformuleringerne og delmålene nævner på *tid* som en vigtig faktor. Her er der f.eks. tale om at *afsætte tid i skemaet til at "besøge" og "have gæster"* og det nævnes, at det er vigtigt at gøre *vidensdeling på tværs af skolerne [til] en struktureret og fast del af hverdagen.* F.eks. foreslås det at der lægges vægt på at give mulighed for *praktikker på andre skoler, på at øge inspirationssamarbejde på tværs af skoler* og på at etablere en *vidensdeling dag hvor alle lærere, pædagoger og ledere deltager sammen med de andre skoler i skoleområdet.*

Andre visionsformuleringer og delmål fokuserer på nødvendigheden af at investere i konkrete værktøjer til at dele viden og erfaringer. F.eks. formuleres det som et delmål at ambitionen om videndeling *skal støttes af forvaltningen med digitalisering og forum.* I tråd med dette foreslår andre at prioritere oprettelse af *portaler, apps* og andre *informationsmidler.* Pointen er, at det vil gøre det muligt at *bruge hinandens materialer i en materialebank* eller oprette *emnebanker* på tværs af skoler.

Endeligt pointeres det, at det er vigtigt at skabe rammerne for at *prototyper og god ledelse med hinanden i større og mindre fora i dagligdagen.* Dette vil gøre det muligt at have fælles forberedelse af *undervisnings og fritidsaktiviteter på kryds og tværs af fag og faggrupper, ledelser, elever, forældre interessenter som en naturlig del af det daglige samarbejde.* I det hele taget ses det som vigtigt at have en folkeskole, hvor der er en *åbenhed i forhold til at dele viden.*

Det sidste niveau af samarbejde, der nævnes i denne temagrube er internationalt samarbejde. Denne form for samarbejde er kun nævnt af en enkelt vision i gruppen og det kan derfor konstateres at det primært er de tre første samarbejder, der ønskes et fokus på i forhold til formuleringen af en visionen or fremtidens skole. Visionen om internationalt samarbejde kan dog stadig virke som en rettesnor for hvordan man f.eks. arbejder med sprog i skolen. På trods af at den spiller en mindre rolle i det samlede datasæt får visionen om internationalt samarbejde således lov til at afslutte gennemgangen af denne temagrube. I sin helhed lyder den således:

At alle skoler i Aalborg Kommune inden 2020 har et internationalt samarbejde således eleverne bruger deres sprogkundskaber i tysk og engelsk i praksis og på stedet oplever andre kulturer. Opstart af samarbejde blandt andet ved hjælp af skype deltagelse i undervisning i det andet land.

Eksempel 4: Grænsegængerer 'Udvikling'

Det sidste eksempel på hvordan et kig ned i databasen kan kvalificere visionsformuleringer fokuserer på det vi har kaldt grænsegængere. Som tidligere nævnt er en grænsegænger et begreb eller et ord, der ligger sig mellem to eller flere temagrupper. En søgning efter grænsegængere giver således mulighed for at få en fornemmelse af hvilke begreber, der har en kompleks mening og som ikke bør simplificeres i visionsprocessen. Vi vil illustrere relevansen af den type analyse ved at se nærmere på grænsegængerer 'udvikling'. Dette begreb er en grænsegænger fordi det bl.a. befinder sig mellem temaerne 'uddannelse og IT', 'samarbejde, vidensdeling' samt 'trivsel og motivation'. Denne mellemposition reflekteres i den måde begrebet tillægges mening på i visionsformuleringerne.

Når vi ser på netværket over grænsegængere kan vi se, at visioner om udvikling har en stærk forbindelse til det grønne tema om trivsel og motivation. Denne forbindelse skyldes, at de fleste visioner associerer udvikling med elevudvikling. Når det gælder udviklingen af

eleverne peger flere formuleringer på nødvendigheden af at arbejde med initiativer, der øger deres trivsel og motivation. Nogle udvalgte eksempler på udsagn, der peger mod forbindelsen mellem trivsel og elevudvikling, er følgende:

- Det er vigtigt at *drengene og piger trives, udvikles og præsterer på samme høje niveau.*
- Det foreslås at *socialinklusion ses som en forudsætning for læring og udvikling*
- Det er essentielt at *alle børn skal have mulighed for en ven*
- Det er vigtigt at der skabes rum for at få *alle børn i bevægelse*

På samme måde er der en række visionsformuleringer, der peger på forbindelsen mellem motivation og elevudvikling. Her er nogle udvalgte eksempler:

- Det er vigtigt at udvikle elevernes kendskab til egne styrker og svagheder.
- Alle elever skal kunne følge og se sin egen faglige udvikling gennem sin skoletid
- Der skal skabes et rum hvor der er *lyst og mod* til udvikling
- Det er vigtigt at *elever oplever sig selv som vindere i sine egne [...] udviklingsprocesser*
- *Alle børns #ressourcer skal i spil/fokus* og der skal være *respekt for den enkelte elevs forudsætninger*

Ovenstående tiltag kan ses som visioner for, hvordan man stimulerer elevens motivation og dermed sikrer deres udvikling. Ved at bruge grænsegængerens 'udvikling' som indgang til databasen vil man kunne finde flere eksempler på visioner om elevens udvikling.

Visioner, der blandt andet også kobler sig til tanker om livsduelighed samt vigtigheden af at få skoletrætte unge til at trives. Under delmålene påpeges det blandt andet, at udvikling kun finder sted, hvis *den enkelte elev ved, hvor de er nu, hvor de skal hen, og hvordan målet nås*. Det påpeges også, at elevudvikling kræver at eleverne *bliver i stand til at vurdere eget standpunkt* og at de oplever mening og motiveres.

Selvom udvikling i høj grad knyttes til visioner om elevernes motivation og trivsel, kan vi se at begrebet også knyttes til andre temaer. Blandt andet associeres det med visioner om uddannelse og IT. Forbindelsen til uddannelse skyldes, at en del af visionerne omhandler

det pædagogiske personales udvikling. Disse visioner peger på vigtigheden af at prioritere læreres og pædagogers faglige udvikling højt. Én vision foreslår bl.a. at *alt pædagogisk personale skal have en fælles didaktisk uddannelse*. En anden formulerer som en delmål, at *alle medarbejdere på kursus en til to gange om året*. En tredje vision foreslår et didaktisk princip, der kunne tages op af det pædagogiske personale. Princippet er at *hvert barn og hver voksen skal kunne fortælle en ny tillært eller oplevet ting om dagen*. Dette skal sikres ved at *eleverne [...] hver dag mindes om og gøres opmærksom på, hvad de har lært*.

Forbindelsen mellem udvikling og IT knyttes på to måder. Den første har at gøre med brugen af IT i udviklingen af klassetrin. Mere specifikt foreslår en vision at prioritere udformningen af *en funktionel medieplan, der anvendes af både elever og personale*. Denne plan indeholder klare mål og krav til hvert enkelt klassetrin. Som delmål nævnes det, at en sådan plan kræver en *opkvalificering af IT-kompetencer hos personalet og tidssvarende udstyr*. Det foreslås også, at *medieplanen laves som ramme fra centralt hold* og at *alle punkter i planen er tilknyttet en ansvarlig*. Som eksperiment nævnes det, at en medieplan kunne bruges til at udvikle klasserne ved at *elever underviser andre elever, venskabsklasser udveksler produktioner* og at *der udgives produktioner på Youtube*.

Endeligt er forbindelsen til IT og knyttet af en vision, der taler om udvikling ud fra et kommunalt perspektiv. Det udviklings-relaterede ønske er at *Aalborg Kommunes skoler skal fungere som en dynamisk helhed, der tiltrækker børnefamilier og landets bedste medarbejdere!* Delmålene til denne vision er bl.a. at *skolerne skal anvende IT til at udligne geografiske forskelle*. Tanken er at *centrale valgfag undervist over nettet, giver flere børn i yderområderne mulighederne for andre og specielle valgfag*. I kombination med dette delmål om IT nævnes det også, at visionen om at udvikle kommunernes skoler til en dynamisk helhed kræver at *brugen af offentlig transport skal være mere fleksibel*.

Overgang til Del III

Dette eksempel med grænsegængerens 'udvikling' markerer slutningen på den første og vigtigste del af rapporten. Nemlig den del, der har taget afsæt i de visionsformuleringer der blev produceret på under og efter visionsdagen på Gigantium den 8. Januar 2015.

Denne del af rapporten har haft to hovedmål. For det første har vi foreslået en strategi til at prioritere fokus, når læseren giver sig i kast med at udforske den medfølgende database. Helt konkret har vi argumenteret for den demokratiske relevans i at bruge nøgleord, temagrupper og grænsegængere som indgangsvinkel til at udforske et ellers uhåndterbart datasæt. For det andet har vi givet eksempler på hvordan en sådan udforskning kan være med til at kvalificere de endelige visionsstatements. Ved at se nærmere på to nøgleord, en temagruppe og en grænsegænger har vi forhåbentligt stimuleret en interesse hos læseren i at gøre noget lignende på egen hånd.

Den næste del af rapporten er baseret på en anden type data. Vi forlader nu de konkrete visionsformuleringer og delmål og bevæger os tilbage i tid for at give et overblik over samtalen om Aalborg Kommunes folkeskoler, som den har taget sig ud på Facebook i perioden juni 2014 – januar 2015. Nedenstående analyse er således baseret på en mere løs dataform, der består af forskellige diskussioner om de aspekter af folkeskolen, som Facebook brugere fandt interessant at tage op i månederne op til visionsdagen i Gigantium. Det er naturligvis ikke alle, der har deltaget i denne debat, men den kan stadig bruges som baggrunds-inspiration til visionsarbejdet.

Del III

Analyse af de åbne Facebook samtaler

Hvad er datagrundlaget?

Datagrundlaget for analysen af samtaler om Aalborg kommunes folkeskoler på Facebook er baseret på en automatiseret dataindsamling, der blev påbegyndt i juni 2014 og afsluttet den 9. Januar 2015. I denne periode brugte vi software-applikationen Netvizz til at samle alle posts og kommentarer på den kommunalt drevne facebookside, "Aalborg Kommunes Folkeskoler", samt fra de skoler i kommunen, der har deres egen facebookside.

Alle disse sider har været åbne for debat for alle facebookbrugere og tovholderne på visionsprocessen har taget følgende tiltag for at stimulere debatten:

- a) Visionsprocessen blev sat i gang af, at alle kommunens elever deltog i en simultan flashmob, der blev postet på Facebook. Denne post blev op fulgt af en opfordring til alle brugere om at give deres bud på hvad fremtidens folkeskole i Aalborg skulle omhandle.
- b) Visionsprocessen har inkluderet en række fysiske møder med elever, borgere, interessenter, ledere og andre grupper, der aktivt er blevet opfordret til at dele deres visioner for folkeskolen på Facebook. Desuden har kommunen genereret data ved at stille en række direkte spørgsmål på Facebook samt arrangere 'borgmester in attendance' sessions.
- c) Forfatterne til denne rapport har løbende lavet korte videoer, der har opsummeret samtalerne på Facebook på en måde, så det blev tydeligt hvem der indtil videre havde deltaget, hvem vi manglede at høre fra og hvilke temaer, der var bragt på banen. Disse videoer blev postet på Facebook med en opfordring om at bringe yderligere ideer ind på platformen.

Det datagrundlag vi baserer følgende analyse på er altså et resultat af to typer inputs. Det første er inputs fra folk, der uopfordret har logget ind på Facebook og ytret sig om noget de havde på sinde i forhold til fremtidens folkeskole. Det anden er inputs fra folk, der mere eller mindre direkte er blevet bedt om at svare på bestemte spørgsmål.

Som nævnt samlede vi automatisk alle posts og kommentarer i ovenstående periode. Det betyder dog ikke, at alt data er taget med i analysen, for der var i sagens natur en stor del af den indsamlede data, der ikke adresserede fremtidens folkeskole og visionsprocessen som sådan. Vi har derfor kun taget visions-relevante posts og kommentarer med i nedenstående analyse. Definitionen på et visions-relevant input var, at det opfyldte et af følgende krav:

- a) At det var et indlæg, eller en kommentar til et indlæg, der indeholdt et visionsrelateret hashtag (for eksempel #lærer, #elev, #fremtidensfolkeskole, #visionsprocessen)
- b) At det var en kommentar indeholdende et visionsrelevant hashtag (for eksempel #lærer, #elev, #fremtidensfolkeskole, #visionsprocessen) til et hvilket som helst indlæg.

Den data, der blev tilbage efter denne reduktion, er det vi var lavet følgende analyser på baggrund af. For at kunne vurdere brugbarheden af analyserne er det således nødvendigt at skabe et overblik over karakteristiske træk ved denne pulje data. Helt overordnet kan vi sige at der var **1170 visions-relevante ytringer** i perioden fra juni 2014 – januar 2015. Disse ytringer fordelte sig på **101 posts** og **969 kommentarer**. Der var **over 150 unikke brugere** engageret i samtalen ud over de mange elever og borgere, der har fået deres stemme hørt via vox pops på gade og i skoler. På samme måde som i analysen af visionsformuleringerne ovenfor, lavede vi to netværk for at danne os et overblik over materialet. Figur 9 og 10 viser henholdsvis 'hvem-taler-om-hvad netværket' og 'temanetværket' for visionssamtalerne på Facebook. Bemærk at diskussionen om visionsprocessens form og timing, samt dennes kobling til diskussionerne om folkeskolereformen og lærernes arbejdstid, samler sig i to tæt forbundne klynger længst til højre i netværket på Figur 10.

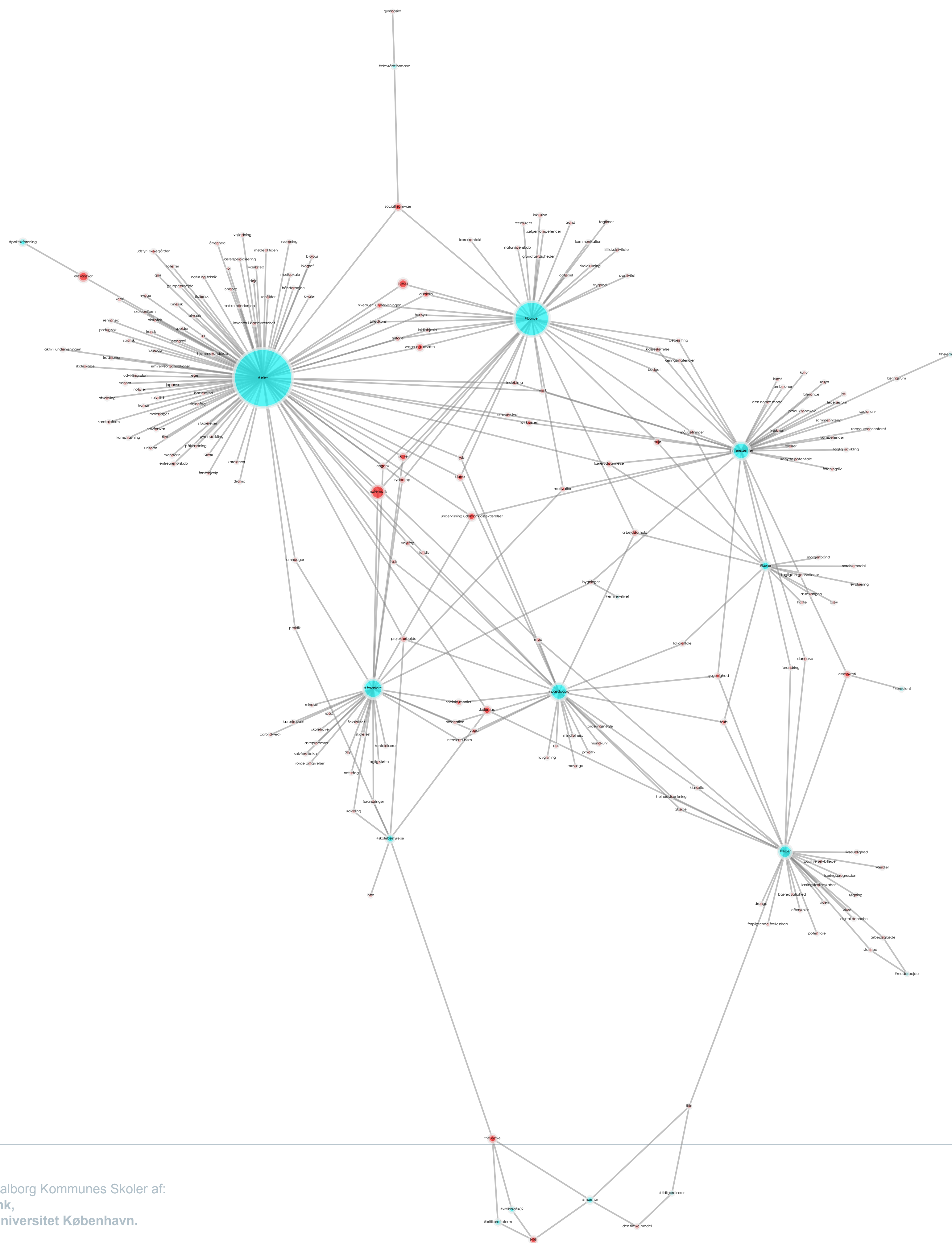
FIGUR 9. HVEM TALER OM HVAD (I SAMTALER PÅ FACEBOOK FORUD FOR GIGANTIUMDAGEN)

Figuren viser hvilke afsenderhashtags (lyseblå noder ●), der har været anvendt i visioner sammen med hvilke temahashtags (røde noder ●).

Nodernes størrelse svarer til antallet af gange det pågældende hashtag har været anvendt.

I netværkets midte finder du de temaer, der har været anvendt af mange forskellige afsendere. Langs kanten af netværket finder du de temaer, der kun har været anvendt af enkelte eller et mindre antal afsendere.

Figuren viser ikke temaer der har været anvendt i forbindelse med et afsendertag mere end fire gange.

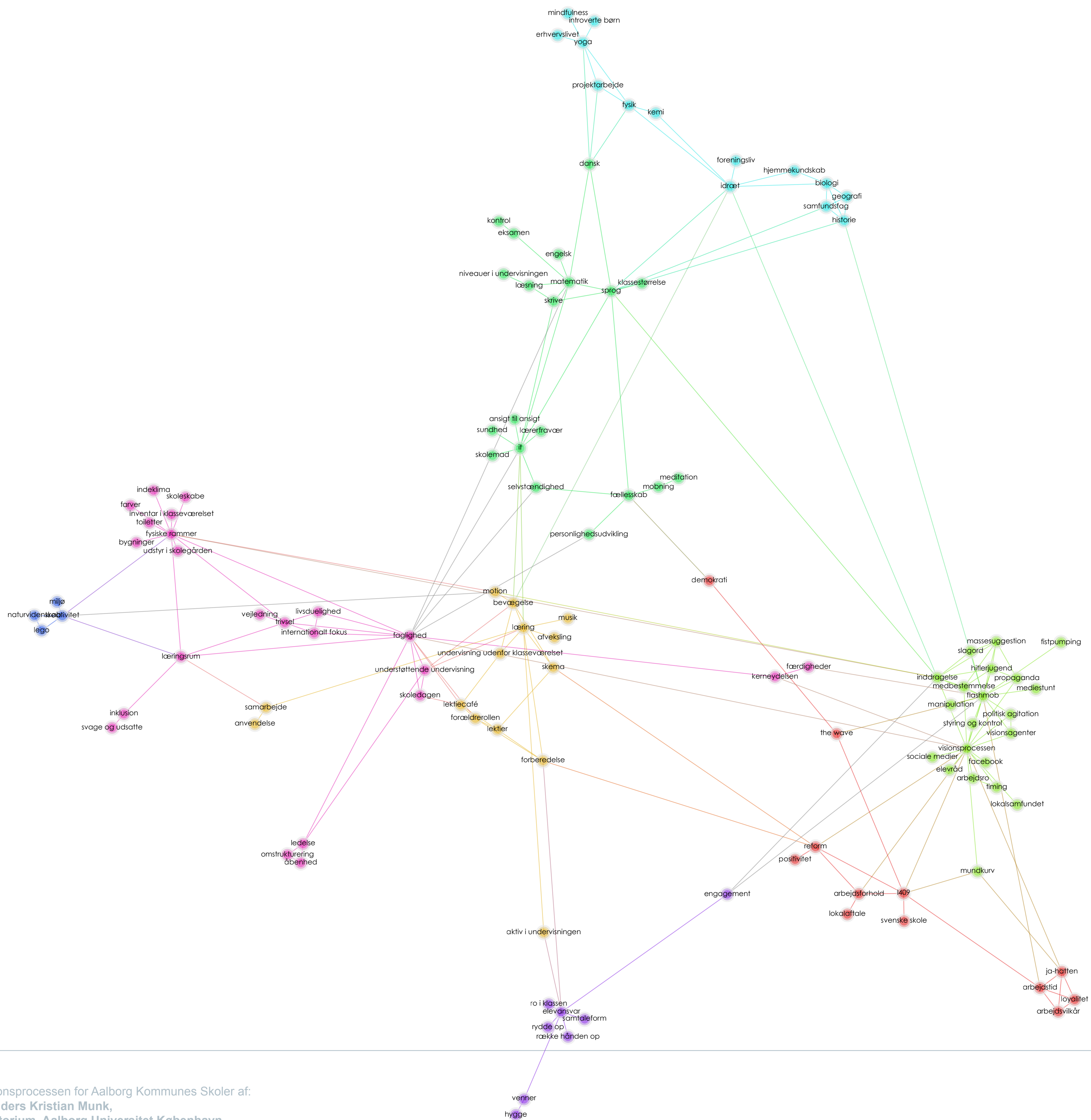
FIGUR 10. TEMAER OG TEMAGRUPPER (SAMTALER PÅ FACEBOOK FORUM FOR GIGANTIUMDAGEN)

Figuren viser hvilke temaer, der optræder sammen i indlæg og kommentarer på Facebook.

Farverne på noderne indikerer grupper af temaer, der har en tendens til at optræde sammen.

Størrelsen på noderne indikerer hvor mange gange et tema optræder sammen med andre temaer.

Figuren viser ikke forbindelser mellem to temaer, hvis disse kun optræder én gang sammen.

Hvad er de interessante samtaler?

Som tidligere nævnt indeholder de to netværk en række interessante samtaler og debatter om folkeskolen og dens fremtid. Vi kan i sagens natur ikke nå at gennemgå alle her, så vi har valgt nogle eksempler ud, der illustrerer hvilken form for inspiration visionsprocessen kan få fra samtalerne på Facebook.

:

Om skolens fysiske rammer

Figur 11: Netværksgruppe om skolens fysiske rammer

Til venstre i temanetværket i figur 10 finder vi en temagrube, der drejer sig om skolens fysiske rammer. Denne gruppe er et resultat af, at en gruppe elever er blevet bedt om at forholde sig til dette emne og deres inputs skal altså ses i den kontekst. Det er korte svar uden de store uddybninger. F.eks. ”De skal sørge for friske farver på skolen og i klasserne, så det ikke ser så trist ud” og ”De skal opsætte Whiteboards/smartboards i klasserne”.

De fleste elever forbinder diskussionen om fysiske rammer med noget, der kan gøre en konkret forskel i deres hverdag. Hovedparten ønsker enten nyt inventar i klasselokalet eller nyt udstyr i skolegården. Smartboards er den type inventar, der bliver nævnt mest i forhold til klasseværelset, mens forbindelsen til skolegården er knyttet til specifikke aktiviteter. F.eks gennem ønsker som ”bedre asfalt til skating” og ”hvide streger på fodboldbane”.

Temagruppen omkring de fysiske rammer indeholder dog også andre stemmer end elevernes. Forældre og interessenter giver f.eks. deres mening til kende om skolens fysiske rammer. Deres diskussion har dog en anden – og mere abstrakt - karakter. Hvor eleverne fokuserer på konkrete materielle ting som smartboards, skateramper og hvide streger, poster en interessant f.eks. følgende mere generelle ønske til folkeskolens fysiske indretning:

I fremtiden har vi skoler, der fysisk lever op til de nye, udviklede, pædagogiske læringsrum, kan tage højde for høj diversitet, samt kravet om æstetiske og sunde fysiske miljøer og rigeligt kan måle sig med det bedste på globalt plan

Nedenstående post fra en far til et barn i folkeskolen har også samme generelle karakter:

Der bør rettes et stigende fokus mod de fysiske rammer, som kan optræde som en pædagogisk medspiller, der understøtter visioner om øget faglighed og kreativitet, hvilket Tina French Nielsen argumenterer for. Idealer om øget inklusion, trivsel, læring og skole-hjem-samarbejde bør i stigende grad manifestere sig i udformningen af de fysiske rammer og skolers arkitektur og indretning, så der skabes fleksible og kreativitetsfremmende læringsrum, der tilgodeser det enkelte barns behov og forudsætninger. Betydningen af de fysiske rammer må fra politisk plan IKKE bagatelliseres!

Endeligt knytter én post diskussionen om skolens fysiske rammer til ambitionerne i den nye reform:

Jeg oplever at flere skoler i Aalborg kommune, i de sidste 6 år er ombygget så der er mulighed for at undervise efter reform 14 men ja der er endnu skoler der er indrettet til

undervisning efter de gamle principper ""min klasse, mine elever, min undervisning"" men tror at alle skoler trods alt vil kunne finde løsninger så man indtil de bygges om kan undervise i forhold til reform 14.

Når vi ser på hvordan skolens fysiske rammer diskuteres på Facebook, kan vi således se, at elever har en anden måde at forestille sig den fysiske skole end f.eks. interessenter og forældre. Deres idéer om hvad der udgør bedre fysiske rammer er primært fokuseret på inventar og udstyr, der gør en forskel i deres konkrete hverdags aktiviteter. Det er de andre afsendertyper, der taler om de fysiske rammer som et læringsrum, der f.eks. skal tilpasses en bestemt pædagogik eller geares til kreative udfoldelser.

Det er interessant at bemærke, at visioner om skolens fysiske rammer ikke fylder ligeså meget i visionsformuleringerne fra Gigantium, som de gør i den forudgående facebooksamtale. I relation til visionsformuleringerne er der således kun sparsomt fokus på dette tema i de nøgleord, temagrupper og grænsegængere, vi identificerede ovenfor. At diskussionen har fyldt en del i facebooksamtalerne gør det dog relevant at bruge databasen til også at søge dette tema i visionsformuleringerne.

Om elevansvar

Figur 12: Netværksgruppe om elevansvar

Nederst i temanetværket i figur 10 finder vi en temagrube, der omhandler elevernes ansvar for undervisningen. Denne grube er også stort set kun skabt af skabt at elever, der svarer på et bestemt spørgsmål. Den eneste undtagelse er en politisk forening, der kalder på mere "ansvar til den enkle elev". Når eleverne reflekterer over deres eget ansvar er der flest, der forbinder det til at holde klassen ryddelig og renlig. Én elev skriver f.eks. at eleverne skal "være stille når læren taler, høre bedre efter, ikke snakke i munden på hinanden, at tage ansvar". En anden skriver at det er vigtigt at eleverne husker at "rydde op både indenfor og udenfor".

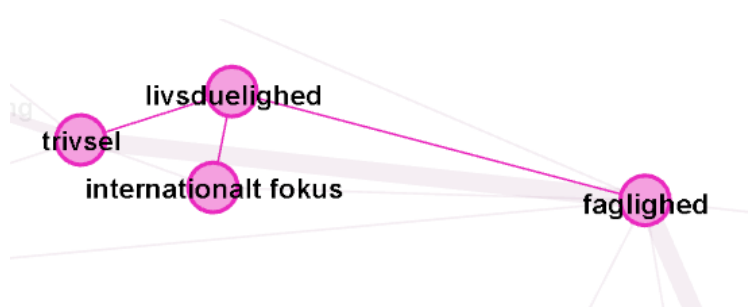
Dette fokus på ro og renlighed er dog også suppleret med et fokus på elevernes ansvar for det sociale liv på skolen. Én skriver f.eks., at "man skal møde til tiden og være en god klassekammerat". En anden skriver at man skal "lade være med at drille hinanden". Endeligt er der også en del elever, der forbinder deres eget ansvar med at udvise et vist nærvær og engagement i skoledagen. Som én formulerer det: "Man skal være forberedt og aktiv i timerne. Man må gerne være frisk og sige sin mening".

Når vi ser på hvilke associationerne eleverne har omkring deres eget ansvar for folkeskolen, er der således kim til forskellige visioner for hvad elevernes rolle er i en velfungerende skoledag. Den mest håndgribelige er visionen om ansvar, der er koblet til helt konkrete opgaver, som f.eks. at rydde op. Det er en type ansvar, der relativt let kan oversættes til nogle konkrete handlinger, som det forventes at eleverne udfører i bestemte situationer. Men der er også kim til mere uhåndgribelige ansvarsområder der handler om sociale kompetencer og engagement.

Dette indblik i elevernes bud på deres eget ansvar i facebooksamtalerne giver et godt fundament for at forfølge dette tema i databasen over visionsformuleringer. Det kan blandt andet gøres ved at se alle formuleringer, der indeholder ordet #ansvar og måske endda nøjes med at se de formuleringer om ansvar, der er støttet af elever. Ligeledes kan man dykke ned i hvordan elevansvar diskuteres i den temagrube, der omhandler fællesskab,

ansvar, dannelse og livsduelighed. At sidstnævnte ord også var en del facebook samtalen før visionsdagen, vil vi nu kort komme ind på.

Om livsduelighed og andre samfundskompetencer

Figur 12: Netværksgruppe om livsduelighed og andre samfundskompetencer

I midten af temanetværket i figur 10 finder vi en mindre temagruppe, der drejer sig om hvilken type elever fremtidens folkeskole skal levere videre i samfundet. Denne gruppe er primært sat i gang af ledere, der i deres posts bruger begrebet livsduelighed til at formulere en vision på det punkt. Her er to eksempler:

Elever i Aalborg Kommunes folkeskoler bliver børn af fremtiden hvor robusthed og livsduelighed går hånd i hånd med viden og færdigheder.

Vi ønsker at vores børn bliver livsduelige og oplever sig selv som en del af et forpligtende fællesskab

I netværket kan vi se, at denne vision om livsduelighed bliver forbundet til tanker om trivsel, internationalisering og faglighed. Denne forbindelse skabes dog af andre debattører i kommentarspor til ledernes visioner. Her foreslås det blandt andet, at ledernes fokus på livsduelighed skal suppleres med et fokus på internationalisering.

Denne kobling laves også i andre diskussioner, der handler om hvilke værdier og kompetencer man skal give folkeskoles elever med i bagagen. Eksempler på posts fra interessenter er f.eks. følgende: "I fremtiden ønsker vi en skole som i trykke rammer har fokus på internationalt udsyn og tolerance" og "Skolen skal række ud mod verden og inddrage verden".

En forældre bidrager til denne debat med roser til en emneuge på Vestbjerg skole med internationalisering og asyl som emne. Blandt andet fremhæver han/hun følgende om deres datters oplevelse med at dykke ned i dette tema:

Tænk sig at få samfunds fag undervisning fortalt af folk der har stået ved siden af det hus der blev bombet og deres flugt. Ikke fortalt af en der havde læst om det men af en der havde været det. Samtidig måtte de benytte det engelsk de havde lært i skolen over for rigtige mennesker og opleve at de godt kunne bruge det de havde lært og andre forstod dem også selvom det ikke var 100 procent perfekt. Nogle dage hun sent vil glemme og ikke meget hun har lært

Andre posts fokuserer på at elever skal lære at navigere i et omskifteligt samfund. F.eks. ønsker en interessent, at "I 2019 har vi en folkeskole der udvikler børn og unge til et samfund i evig forandring". En leder mener ligeledes, at "Aalborg kommunes åbne skoler medvirker til elevernes positive selvbillede ved at invitere til at være aktiv i egen læring og derved ruste dem til en fremtid vi ikke kender". Her ser vi altså visioner, der minder om noget vi stødte på i formuleringerne fra Gigantium.

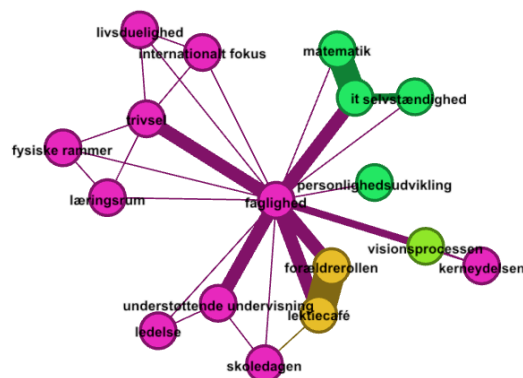
I samtalerne på Facebook er livsduelighed altså et begreb, der er lanceret af ledere som en vision på hvad der er vigtige kompetencer for moderne folkeskoleelever. Ovenstående analyse viser, at dette begreb sætter gang i nogle associationer til blandt andet internationalt udsyn og en form for omstillingsparathed i en omskiftelig verden.

Endeligt forbindes diskussionen af livsduelighed også til to af de helt centrale opgaver for folkeskolen, nemlig at sikre en ordentlig faglighed og trivsel i hverdagen. F.eks. indikerer følgende post, at livsduelig er både at fagligt og socialt anliggende:

I fremtiden ønsker vi en skole, der lærer eleverne at mestre (at være livsduelig) både fagligt og socialt.

I forhold til analysen i del II er det interessant at se hvordan livsduelighed startede som en leder-dreven diskussion på Facebook og endte som et nøgleord, der blev støttet og debatteret af mange forskellige afsendere på visionsdagen i Gigantium. Her blev begrebet udfoldet i langt flere dimensioner, som vi så ovenfor.

Om faglighed

Figur 13: Ego-netværk omkring faglighed

Diskussionen om faglighed i folkeskolen er forbundet til et langt bredere sæt af temaer end livsduelighed og personlig udvikling. Det kan ses ved et nærmere kig på 'ego-netværket' i figur 13 ovenfor. Det er et ego-netværk fordi der er dannet ved kun at se på de temaer, der har forbindelse til temaet 'faglighed' og slette alle andre forbindelser.

Netværket illustrerer at diskussionen om faglighed er koblet til tre forskellige temagrupper i diskussionen på Facebook. De gule cirkler viser f.eks., at faglighed tæt koblet til

overvejelser omkring forælderrollen og lektiecafé. Et eksempel på den kobling ses i følgende post fra en far med tre børn i folkeskolen:

Den drastiske nedskæring/fjernelse af lektier har medført en markant forringelse af det faglige niveau og mangelfuld opfølgingsmulighed som forældre

Et lignende argument fremføres i følgende post:

[...] uden lektier flygter de stærke forældre. Ingen forældre vil have deres børn som ""prøveklud"", men vil have sikkerhed for at fagligheden er høj nok. Jeg tror desværre, at vi er på vej mod en jysk model af den københavnske skolestruktur.

I disse to posts kobles manglen på lektier i hjemmet til frygten for en lav faglighed. Det udspecificeres ikke hvad denne faglighed er, men argumentet er, at den er truet af idéen om lektiecaféer. Denne kobling udfordres dog i kommentarer, der argumenterer for at faglighed må forstås bredere end målbare færdigheder, der kan læres via lektier i hjemmet. Følgende post er et eksempel på den form for argumentation:

Arh, tror nu at man kan sætte alle såkaldte stærke forældre i samme bås. Faglighed er mange ting, ikke nødvendigvis bare udenadslære og konkrete målbare færdigheder. Hvad med alt det, der ikke kan måles? Og hvorfor er det kun på lektier, du mener at kunne vurdere dit barns evner?

Diskussionen om faglighed kobles altså til diskussioner om forælderrollen. Følger man den diskussion videre ud i temanetværket, kan man se, at den ydermere kobles til tanker om indvirkningen af understøttende undervisning på fagligheden. Et eksempel på den sammenknytning er følgende post fra en forældre med børn i 6. og 7. klassetrin:

[forældre] er frataget muligheden for at følge med og desværre også for at byde ind med faglig vejledning som førhen. [...] Jeg kan godt være med til forskellige ""udenomstiltag"", men først når det basale er på plads. Var det ikke det, hele reformen gik ud på. At børnene skulle blive bedre til at læse, skrive og regne. [...] De ting, der ligger lige for, og

som folkeskolen i forvejen er gearet til, som flere dansk- og matematiktimer samt engelsk fra 1. klasse kan jeg kun tilslutte mig. USV, som fylder flere timer, har for især mine to ældste børn i hhv 6. og 7. klasse indtil videre overhovedet ikke givet mening [...] Det der bekymrer mig allermest er de manglende ressourcer til at rette opgaver/feedback på større afleveringer

De centrale argumenter i denne post kan også findes i en anden post af en forældre, der blandt andet skriver følgende:

Understøttende undervisning foregår som tvungen lektiecafe og har du ikke lektier for, må du beskæftige dig selv. Her er der ingen faglig udvikling [...] mine børn [...] vil hellere lære noget som de skal bruge når skolen er slut (deres egne ord) [...] alle timerne skal have et fagligt indhold som du vil blive eksamineret i, og som du skal bruge på senere uddannelse.

I disse posts er der et klart skel mellem faglighed og "udenoms tiltag", der ikke kan lede frem til en eksamination. Dette skel findes også i andre posts som denne:

[...] jeg er stor tilhænger af, at man i skolen lægger meget vægt på det sociale. Men hvis vi skal ha' skemalagt 3 timer til dette formål ud over alt det andet (og det er rigtigt meget) der gøres for at fremme det sociale, så er det, at jeg efterhånden næsten ikke kan få øje på det faglige :-/ Det ene møde efter det andet handler også ""kun" om det sociale.

Forsøget på at etablere et klart skel mellem det faglige og det sociale står i klar modsætning til ovenstående forsøg på at definere en faglighed, der er mindre målbar og handler om livsduelighed. Det står specielt i modsætning til de dele af diskussionen omkring livsduelighed, som argumenterede for at tænke sociale og faglige kompetencer som to sider af samme sag.

Disse måder at tænke faglighed på får dog også opbakning af debattører, der enten peger på konkrete succesoplevelser med understøttende undervisning eller på den værdi pædagoger kan tilføre læringsmiljøer. Nedenstående kommentar er et eksempel på sidstnævnte argument:

Pædagoger er da også undervisere 😊 de skaber da læring, læringsmiljøer samt udvikling for børn, de underviser ikke i fagene, men da fantastiske til at understøtte læringen så effekten bliver langt højere for alle børn

Ved at følge diskussionen om faglighed på Facebook, kan vi således se udkrystalliseringen af to forskellige visioner for faglighed i fremtidens folkeskole. Der er dog også debattører, der placerer sig imellem disse visioner og kommenterer på, hvordan nye former for læring i praksis ikke fungerer som de skulle ifølge teorien. Nedenstående post udtrykker f.eks. støtte til idéen om understøttende undervisning, men betvivler praksis:

Så vidt jeg har forstået, er det meningen, at USV skulle støtte op om den undervisning, der tidligere (på dagen evt) er givet i et givent fag? Det lyder meget fornuftigt. På papiret. Lige som flere andre tiltag i reformen. Det er bare som forudset vanskeligt sådan lige at udføre i praksis, selvom jeg ikke er i tvivl om, at alle virkeligt prøver og gør en stor indsats. Jeg hører mest om individuel læsning (i sig selv en super idé men kunne lige så godt foregå hjemme) og rundbold eller lign).

Diskussionen omkring faglighed handler også om andet end forælderrollen, lektiecaféer, understøttende undervisning og livsduelighed. Som det ses af de grønne cirkler i netværket ovenfor er der også en stærk forbindelse mellem diskussioner om faglighed og diskussioner om IT.

En stor del af den forbindelse skyldes posts fra en række borgere. Her nævnes faglighed og IT som vigtige elementer i fremtidens folkeskole uden at det dog uddybes hvordan det ene understøtter det andet. En enkelt borger laver dog en modsat kobling med følgende opfordring til fremtidens folkeskole: "ikke ligeså meget IT, mere balance fagligt".

En del af diskussionen om IT handler om undervisning over nettet. Her er der også forskellige holdninger til værdien af, at møderne mellem lærer og elev foregår ansigt til

ansigt. En post fra en skoleleder, der taler positivt om eksperimenter med undervisning over nettet, får blandt andet følgende reaktioner:

Wow, det var da visionært! Hvem tænker du skal undervise over nettet? For det kan på ingen måder sammenlignes med al den nonverbale læring, der finder sted, når lærer og elev er i samme rum.

Jeg synes også, at den nonverbale læring er vigtig - især, når det handler om dialog. Måske kan noget af den mere informative læring (envejskommunikation) foregå i kortere tid, hvis den optages på video, så de elever, der ikke lige forstod det første gang, får mulighed for at få det gentaget - og læreren får mere tid til kommunikation med mindre gruppe elever eller enkelte elever?

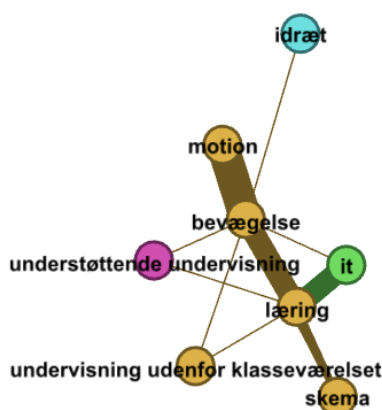
Her ser vi en reaktion på at ændre læringsrummet og specielt den sidste kommentar starter en interessant debat om hvilke dele af undervisningen, det giver mening at mediere gennem digitale værktøjer. Den sætter et skel mellem 'informativ læring' og andre former for læring og indikerer, at et øget fokus på internetbaseret undervisning hænger sammen med en prioritering af den førstnævnte undervisningsform.

Når man gennemgår diskussionen om faglighed på Facebook er det tydeligt at forskellige folk har forskellige visioner. Faglighed kommer i flere forskellige afskygninger. I én version handler det om at udvikle kompetencer, der kan testes ved en eksamen. I en anden version handler det i ligeså høj grad om at lære eleverne at sætte de kompetencer i spil i en omskiftelig verden. I denne version er faglighed ikke knyttet til det målbare, hvilket er tilfældet i den første.

I denne diskussion om faglighed kan vi også se argumenter og debatter, der peger i samme retning, som nogle af de vigtige nøgleord og temagrupper i visionsformuleringerne. Det glæder f.eks. diskussionen om IT, der var en del af overskriften på en af de temagrupper, der opstod på baggrund af visionsformuleringerne. Vi så også, at faglighed var et nøgleord i visionsformuleringerne. Der er derfor en oplagt

mulighed til at bruge denne indsigt i samtalerne om faglighed på Facebook som baggrund til at dykke ned i visionerne om faglighed i databasen.

Om bevægelse

Figur 14: Ego-netværk omkring bevægelse

En anden diskussion, der ligger centralt i temanetværket i figur 10 er diskussionen om bevægelse i folkeskolen. Det er primært elever, borgere og forældre, der har bud på hvilken rolle bevægelse skal spille. Men der er også interessenter, ledere og pædagoger, der bidrager til debatten.

Elevernes inputs er korte svar på et bestemt spørgsmål. Når bevægelse nævnes er det for langt de flestes vedkommende med positive associationer. Posts som "mere bevægelse i timerne", "Lave dansk og matematik på en anden måde - med bevægelse", "Eleverne skal sætte sig mere i spil - turde give meget mere af sig selv. Desuden skal vi bruge hele kroppen i læringsprocesserne" og "Bevægelse skal være en del af undervisningen frem at ligge som en selvstændig enhed" er gode udtryk for hvad for hvad elever skriver. En enkelt elev skriver dog at "vi behøver ikke motion og bevægelse", mens en anden kommer med et bud på hvor meget bevægelse skal fylde: "Undervisningen skal cirka være 75% røv til bæk og 25% bevægelse".

Også forældrene er positive omkring folkeskolens fokus på bevægelse. Flere posts og kommentarer er udelukkende positive og kommer med udsagn som; ”jeg elsker fokus på bevægelsen” og ”fantastisk koncept”. Andre forældre udtrykker støtte til visionen om mere bevægelse i skolen, men kommer med forslag til hvordan dette mål kan opnås. Én anbefaler f.eks. mere erfaringsudveksling på området:

Mine to ældste børn i 6. og 8. klasse er generelt glade for de nye tiltag, som reformen muliggør. Fx bemærker de, at timerne fungerer bedre, når der er lagt en smule bevægelse ind. Det behøver ikke at være meget, men det betyder noget for koncentrationen på de lange skoledage. Desværre rapporterer de også, at ikke alle lærere er lige gode til at huske bevægelse i timerne. Måske der er basis for erfaringsudveksling mellem lærere på tværs af skolerne på dette område?

En anden forældre foreslår, at man tænker andre former for bevægelse ind for sensitive og introverte børn:

Jeg vil gerne foreslå at der i forhold til bevægelse også tænkes de sensitive og de introverte børn ind. [...] Jeg kunne godt tænke mig, at der også til disse børn kunne laves et anderledes tilbud, hvor det handlede om stilhed, noget yoga eller lignende [...] Ved aktiviteter med en stor gruppe børn, vil dit barn ofte være tilbageholdende og melder sig aldrig som en af de første til at stå frem eller komme med et svar.

Diskussionerne på Facebook indeholder også konkrete bud på hvordan man kan bruge fleksibel skemaplanlægning til at forberede bevægelsestid i sammenspil mellem forældre og lærere. Her er et eksempel:

På de Aalborg-skoler hvor man arbejder med fleksibel skemalægning i docendo, lægger man f.eks. bevægelse ind i moduler a 15 minutter. Så kan forældre og elever følge med på elev- og forældreintra direkte i skemaet, tage del i evt. forberedelse hvis der skal skaffes særlige materialer! Og så får skolen og underviserne både nytte af at systemet dels tæller op på samlede antal minutter / timer i og med bevægelse faktisk bliver afviklet - og man får

delt (også vidensdelt) opgaven det er at indarbejde bevægelse mellem underviserne. Endelig - kan aktiviteter arbejdes ind sammen med det faglige indhold og mål for modulet, hvor bevægelsen indgår.

Når man ser på diskussionen om bevægelse på Facebook, er der altså stor opbakning til at gentænke læringsmetoder med dét i fokus. Denne optimisme deles ikke nødvendigvis af personer, der har kommenteret andre steder i netværket. Vi har f.eks. set kritiske røster omkring understøttende undervisnings, der kun titter kort frem i diskussionen om bevægelse. Dem der fører samtaler under overskriften 'bevægelse' er primært positivt stemt. Som det formuleres af en pædagog:

Lad os få sikret at motion og bevægelse skal inkorporeres i alle fag i løbet af dagen og/eller bruges midt på dagen til en pause fra bøgerne.

Igen er det oplagt at bruge disse indsigter fra facebooksamtalerne som baggrund for at dykke ned i nøgleordet 'bevægelse' - samt dets rolle som grænsegænger - i databasen. Kombinationen af inputs fra den ustrukturerede facebooksamtale og de mere strukturerede visionsformuleringer kan således skabe et godt fundament for at formulere visioner om hvilken rolle bevægelse skal spille i fremtidens folkeskole.

Del IV: Afsluttende kommentarer

Rapportens rolle i det videre visionsarbejde

Denne rapport har haft som hovedformål at kvalificere arbejdet med formuleringen af en vision for fremtidens folkeskole ved at sætte læseren i stand til at navigere i den medfølgende database over visionsformuleringer. Som nævnt indeholder denne database ca. 1000 visionsformuleringer, der tilsammen indeholder over 700 hashtags, der indikerer tema og afsender. Disse formuleringer er produceret af de 1300 medarbejdere i Aalborg Kommunes skoler, der deltog i visionsdagen den 8. Januar 2015. I alt har 33 forskellige typer aktører med tilknytning til skolen bidraget til det datasæt, der kan tilgås via databasen.

Rapportens vigtigste bidrag er således dens forslag til hvordan kompleksiteten af sådan en database kan reduceres på en demokratisk relevant måde. Mere specifikt har de foregående sider argumenteret for, at brugeren af databasen med fordel kan bruge fire strategier, når han eller hun dykker ned i databasen for at lade sig inspirere af visionsformuleringerne fra visionsdagen. De fire strategier er de følgende:

- a) Den første strategi er at tage udgangspunkt i visionsformuleringernes **nøgleord** fordi de visioner, der gemmer sig bag disse ord fortæller noget om hvilke begreber der kan samle en bred vifte af folkeskolens aktører og dermed hvilke aspekter af skolen de fleste er enige om skal adresseres i en vision. Et nøgleord har desuden den fordel, at det nævnes i forbindelse med forskellige temaer.
- b) Den anden strategi er at starte sin søgning i databasen på baggrund af de **temagrupper**, der bliver synlige, når man ser på forbindelser mellem ord i det samlede sæt af visionsformuleringer. Disse 'data-drevne' temaer giver et indblik i hvordan folkeskolens aktører associerer forskellige diskussioner med hinanden.

- c) Den tredje strategi er at bruge de såkaldte **grænsegængere** til at fokusere ens arbejde med databasen. Kendetegnet ved denne gruppe af ord er, at de fremtræder i flere forskellige kontekster i visionsformuleringerne. Det er således begreber, der har en kompleks mening og som ikke bør simplificeres i visionsprocessen.

- d) Den fjerde strategi er at lade sit arbejde med databasen inspirere af **interessante diskussioner i de åbne facebookstater**. Disse stater er et udsalg af, at over 150 mennesker med en mening om folkeskolen har sat sig til tasterne for at give et input til visionsprocessen. Disse stater – som indeholdt over 100 posts og over 900 kommentarer - er mindre styrede end visionsformuleringerne og kan derfor danne grundlag for en anderledes måde at tilgå databasen på.

I gennem denne rapport har vi løbende illustreret hvordan disse fire kriterier kan omsættes til visionsrelevante indsigter. Vi har set hvordan en søgning på nøgleord som 'læring' og 'livsduelighed' kan kvalificere den mening de tilskrives i en visionsproces. Vi har set hvordan søgning på en temagrube som 'samarbejde, vidensdeling og tværfaglighed' kan stimulere refleksion over hvordan folkeskolen kan arbejde med visioner indenfor dette tema. Vi har set hvordan søgning på en grænsegænger som 'udvikling' kan åbne for en forståelse af forskellige meninger af dette begreb. Endeligt har vi illustreret hvordan f.eks. facebookstater om 'skolens fysiske rammer' kan danne baggrund for en indgang til databasen, som er unik for de åbne stater.

Disse illustrationer er dog kun tænkt som eksempler. Det vigtigste er nu, at læseren selv giver sig i kast med at udforske databasen. Når alt kommer til alt, er de vigtigste konklusioner at tage med fra denne rapport altså de konkrete guidelines til hvordan de fire strategier ovenfor kan sættes i spil. Vi slutter derfor denne rapport med at opliste de 15 nøgleord, de 7 temagrupper, de 11 grænsegængere og de 5 interessante diskussioner fra de åbne stater. Det er de ord og temaer, vi foreslår, at i bruger til at orientere jer i den medfølgende database.

DE 15 VISIONSROBUSTE NØGLEORD

ANSVAR	KOMPETENCER	SOCIALT
BEVÆGELSE LIVSDUELIGHED	TID	
DANNELSE	LÆRING	TRIVSEL
FAGLIGHED	MOTIVATION UDVIKLING	
FÆLLESSKAB	SAMARBEJDE	UNDERVISNING

DE 7 TEMAGRUPPER:

FÆLLESSKAB, ANSVAR, DANNELSE OG LIVSDUELIGHED
INKLUSION OG RUMMLIGHED
TRIVSEL OG MOTIVATION
ENGAGEMENT OG INDDRAGELSE
UDDANNELSE OG IT
REFLEKSION OG FORDYBELSE
SAMARBEJDE, VIDENSDELING OG TVÆRFAGLIGHED

DE 11 GRÆNSEGÆNGERE:

#SELVVÆRD
#FAGLIGHED
#LÆRING
#MÅL
#SAMARBEJDE
#SOCIALT
#TID
#UDVIKLING
#BEVÆGELSE
#EVALUERING
#KOMPETENCER

DE 5 DISKUSSIONER FRA DEN ÅBNE FACEBOOKSAMTALE:

SKOLENS FYSISKE RAMMER
ELEVANSVAR
LIVSDUELIGHED OG SAMFUNDSKOMPETENCER
FAGLIGHED
BEVÆGELSE